2016

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SZCZUCZYN NA LATA 2017-2025

Opracowanie Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie
21.11.2016

SPIS TREŚCI

WSTĘP 3

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY SZCZUCZYN 6

2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE SZCZUCZYN I PROGNOZY ZMIAN 14

3. CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ 54

4. HARMONOGRAM REALIZACJI NA LATA 2017-2020 WRAZ ZE WSKAŹNIKAMI I RAMAMI FINANSOWYMI 56

5. SPOSÓB REALIZACJI, WDRAŻANIE ORAZ MONITORING 63

ZAKOŃCZENIE 66

WSTĘP

Rozwiązywanie problemów społecznych jest jednym z kluczowych zadań, jakie stoją przed administracją publiczną wszystkich szczebli. Strategia jest dokumentem wyznaczającym podstawowe kierunki działań instytucji samorządowych oraz planem rozwoju całej wspólnoty. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest integralnym długookresowym dokumentem planistycznym, którego powstanie warunkuje art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art.16 b. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W myśl art.16 b ustawy o pomocy społecznej, gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej. Strategia zawiera w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią oraz określenie:

- celów strategicznych projektowanych zmian;
- kierunków niezbędnych działań;
- sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych;
- wskaźników realizacji działań.

Gminna strategia rozwiązywania społecznych dotyczy kluczowych kwestii niezaspokojone potrzeby i kierunki działań podejmowanych w celu przeciwdziałania zjawiskom społecznie niepożądanym czy negatywnym.

Strategia jest dokumentem określającym działania w sferze polityki społecznej na lata 2017-2025. Podjęte działania mają prowadzić do wsparcia grup tego wymagających oraz prowadzić do ich integracji ze społeczeństwem.

Celem podejmowanych działań ujętych w strategii ma być łagodzenie skutków trudnej sytuacji, w jakiej znalazły się osoby i rodziny zamieszkujące teren gminy Szczuczyn, ale również usuwanie przyczyn zaistniałych sytuacji oraz zapobieganie ich powstawaniu.

Działania, które będą podejmowane w dążeniu do zabezpieczenia potrzeb i rozwiązywania problemów mieszkańców winny być realizowane poprzez:

- ✓ profilaktykę, czyli zapobieganie powstawania niekorzystnych zjawisk,
- ✓ zapewnienie wsparcia osobom potrzebującym,
- ✓ programy mające na celu zminimalizowanie problemów społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Na treść i realizację gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ inne akty prawne do których należą:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Szczuczyn na lata 2017- 2025 obejmuje również krajowe i regionalne dokumenty strategiczne, m.in. :

- Strategii Rozwoju Kraju 2020,
- Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego do 2020,
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020,
- Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020,
- Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w latach 2014-2020,
- Strategii Rozwoju Społeczno- Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020,
- Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 r.,
- Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej na lata 2010-2018,

Dzięki refleksji nad powyższymi dokumentami prezentowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szczuczyn na lata 2017-2025 uwzględnia wymiar krajowej, regionalnej i lokalnej polityki publicznej.

Niniejszy dokument składa się z pięciu zasadniczych części: wprowadzającej (wstępu), części diagnostyczno-analitycznej zawierającej charakterystykę gminy, w kolejnej znajduje się identyfikacja najważniejszych problemów społecznych gminy Szczuczyn i jej zasobów. W części trzeciej tej zostały wskazane cele strategiczne i podporządkowane im kierunki działań. W harmonogramie, który został przedstawiony w rozdziale czwartym zostały wskazane zadania, źródła finansowania, czas realizacji. Rozdział piąty prezentuje sposoby monitorowania Strategii. Dokument wyznacza kluczowe kwestie społeczne, z którymi borykają się mieszkańcy gminy i wytycza kierunki działań na rzecz łagodzenia (eliminowania) zjawisk społecznie niepożądanych.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY SZCZUCZYN

Gmina Szczuczyn położona jest w północno – zachodniej części województwa podlaskiego, w powiecie grajewskim. Pod względem fizyczno- geograficznym obszar miasta i gminy leży w części środkowej i południowej w mezoregionie Wysoczyzny Kolneńskiej. Miasto Szczuczyn położone jest w dolinie rzeki Wissy, stanowi ona prawy dopływ rzeki Biebrza.

Gmina jest jedną z czterech jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu. Graniczy z :

- od północy i zachodu z gminą Biała Piska (woj. warmińsko- mazurskie),
- od wschodu z gminą Grajewo,
- od południa z gminami Wąsosz (powiat grajewski) i Grabowo (powiat kolneński).

Gmina Szczuczyn na tle powiatu

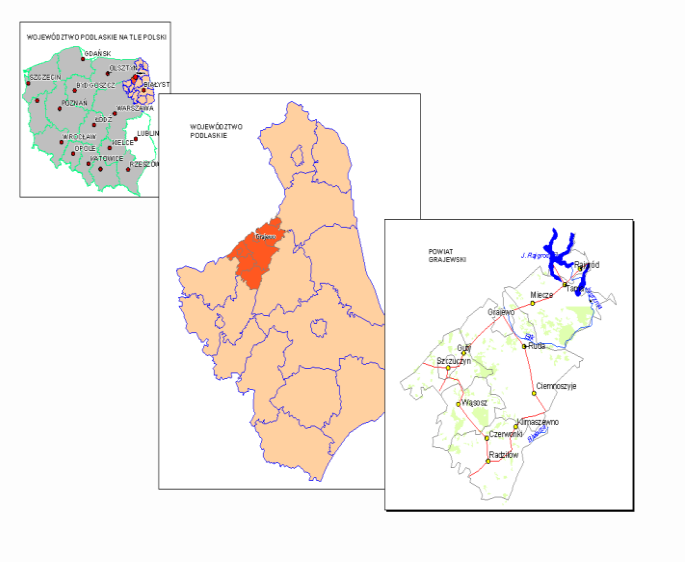

Gmina Szczuczyn obejmuje obszar o powierzchni 116 km^2, tj. 11,96% powierzchni powiatu. Gmina należy do najmniejszych pod względem powierzchni jednostek regionie. Jej łączna powierzchnia stanowi 0,6 % powierzchni województwa podlaskiego i 12% powierzchni powiatu. Na terenie gminy znajduje się 30 miejscowości, w tym 29 sołectw.

Wykaz sołectw

Bęćkowo	Jambrzyki	Niedźwiedzkie
Brzeźnio	Koniecki Małe	Obrytki
Bzury	Koniecki Rostroszewo	Rakowo
Chojnowo	Kurki	Sokoły
Czarnowo	Lipnik	Świdry-Awissa
Czarnówek	Mazewo	Skaje
Danowo	Milewo	Tarachy
Dołęgi	Niećkowo	Wólka
Guty	Niedźwiadna	Załuski
Gutki		Zacieczki

Na terenie gminy przeważają krajobrazy antropogeniczne łąk i pól uprawnych. Gmina Szczuczyn charakteryzuje się przeciętnymi walorami krajobrazom Najbardziej wartościową jego cechą jest stosunkowo bogata rzeźba terenu uwarunkowana różnicami wzniesień w obrębie utworów akumulacji lodowcowej (moreny faliste i pagórkowate, pagórki martwego lodu, wzgórza i wały kemowe), a formami erozyjno-denudacyjnymi (rynnowa dolina Wissy, doliny i dolinki innych cieków wodnych, obniżenia terenowe). Wysokości względne pomiędzy poszczególnymi formami geomorfologicznymi dochodzą do 85 m (205 m n.p.m. w okolicach wsi Kurki i 120 m n.p.m. w okolicach wsi Świdry Awissa). Duże jest również zróżnicowanie nachylenia terenu, miejscami sięga ono ponad 15% do prawie płaskich form dolinnych. Dzięki tak ukształtowanej rzeźbie w krajobrazie naturalnym zaznaczają, się liczne punkty widokowe z rozciągającą się panoramą najbliższej okolicy. Atrakcyjność krajobrazową w niewielkim stopniu wzbogacają wody powierzchniowe, głównie wody Wissy. Zasadniczymi jej walorami są miejscami nieuregulowane koryto rzeczne i czyste wody. W kilku punktach rzeki dobra jest dostępność brzegowa z możliwością turystycznego zagospodarowania. Gmina leży w sąsiedztwie cennego obiektu przyrodniczego, jakim jest unikatowy na skalę europejską Biebrzański Park Narodowy. Stanowi on jedyny w tej części kontynentu naturalny obszar bagienny. Tak duży i unikatowy naturalny kompleks torfowisk położony nad malowniczo meandrującą rzeką posiada nadzwyczajne walory krajobrazowe.

Infrastruktura w gminie ciągle się rozwija. Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg, a ich stan z roku na rok ulega znaczącej poprawie. W ostatnich latach prowadzono budowę dróg, w tym zwłaszcza dróg o nawierzchni bitumicznej oraz asfaltowej.

Gmina Szczuczyn jest przyjazna inicjatywom gospodarczym, przyrodzie i człowiekowi. Zarówno bogata historia, jak i współczesny potencjał regionu zobowiązują władze do tworzenia najkorzystniejszych warunków rozwoju i zapewnienia godnych warunków życia jej przedsiębiorcom i gospodarnym mieszkańcom.

Demografia

Zasadniczy wpływ na kształt polityki społecznej, zarówno w całym województwie podlaskim, jak i w gminie Szczuczyn, będą miały procesy demograficzne, które uwidoczniły się i nasiliły w ostatnich latach. Do tych procesów zaliczamy:

- zmieniony model rodziny (małodzietność rodzin, samotne rodzicielstwo),
- przyrost naturalny,
- malejąca dzietność,
- migracje wewnętrzne i zagraniczne (duża mobilność).

Według danych Urzędu Miasta w Szczuczynie, na dzień **31.12.2015 r**. na terenie gminy zamieszkiwało 6 414 osób, w tym 3 222 mężczyzn i 3 192 kobiet. Średnia gęstość zaludnienia w Gminie to 54 osoby na km^2.

Poniższe tabele oraz wykresy przedstawiają sytuację demograficzną Gminy Szczuczyn w latach 2012-2015 z uwzględnieniem poszczególnych grup wiekowych:

Tabela 1 Liczba ludności w Gminie Szczuczyn w latach 2012-2015

Rok	2012	2013	2014	2015
Liczba mieszkańców ogółem	**6573**	**6 549**	**6 478**	**6 414**
Mężczyźni	3302	3 287	3 252	3 222
Kobiety	3271	3 262	3 226	3 192

Źródło: UM Szczuczyn stan na 31 grudnia każdego roku

Analiza powyższej tabeli wskazuje, tendencję spadkową liczby ludności w gminie Szczuczyn. Z roku na rok liczba mieszkańców ulega zmniejszeniu, (od 2012 roku o mniej o 159 osób), dotyczy to zarówno mężczyzn jak i kobiet. Analizując ludność gminy wg. płci należy stwierdzić, że od kilku lat występuje nieznaczna przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. Wskaźnik feminizacji w gminie w roku 2015 wyniósł 99 , czyli na 100 mężczyzn przypadło 99 kobiet.

Tabela 2 Wiek ludności w roku 2015

WIEK	MĘŻCZYZN	KOBIET	OGÓŁEM
0-2	89	81	**170**
3	32	26	**58**
4 5	74	83	**157**
6	37	41	**78**
7	37	32	**69**
8 12	166	172	**338**
13 -15	106	110	**216**
16 -17	76	63	**139**
18	33	36	**69**
19 -65	2253	1850	**4103**
>65	319	698	**1017**
OGÓŁEM	**3222**	**3192**	**6414**

Wśród mieszkańców w roku 2015 - **19,10 %** - czyli 1 225 osób to dzieci i młodzież w wieku przedprodukcyjnym, **65,04 %** - czyli 4 172 osoby w wieku produkcyjnym oraz **15,86 %** - czyli 1 017 osób w wieku poprodukcyjnym (319 mężczyzn powyżej 65 roku życia i 698 kobiet powyżej 60 roku życia).

Wykres 2. Liczba urodzeń w Gminie Szczuczyn w latach 2013-2015

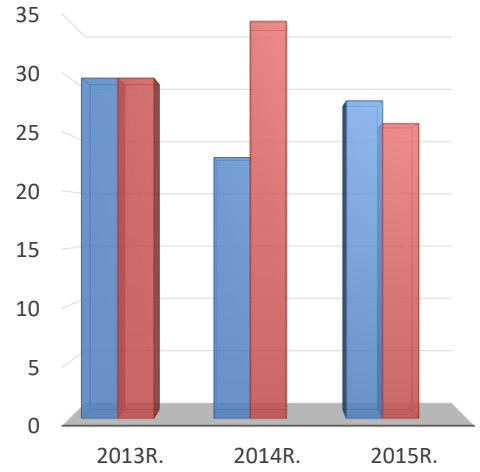

	2013r.	2014r.	2015r.
Kobiety	30	23	28
Mężczyźni	30	36	26
Razem	60	59	54

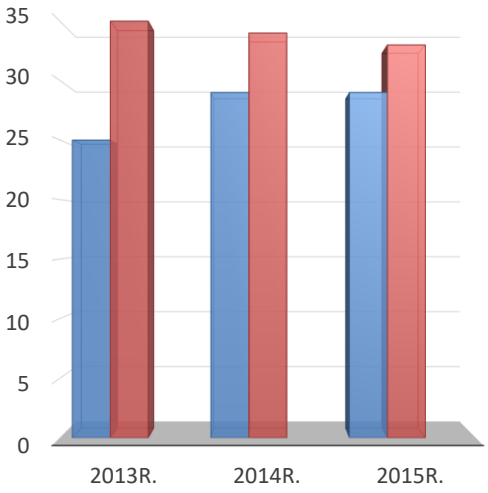

	2013r.	2014r.	2015r.
Kobiety	25	29	29
Mężczyźni	37	34	33
Razem	62	63	62

Tabela 3 Ludność wg grup wieku i płci w latach 2012-2015					
	j.m.	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
ogółem					
Ogółem	osoba	6 573	6 549	6 478	6 414
Mężczyźni	osoba	3 302	3 287	3 252	3 222
Kobiety	osoba	3 271	3 262	3 226	3 192
0-2					
Ogółem	**osoba**	**209**	**201**	**175**	**170**
Mężczyźni	osoba	103	100	96	89
Kobiety	osoba	106	101	79	81
3					
Ogółem	**osoba**	**80**	**69**	**87**	**58**
Mężczyźni	osoba	38	34	38	32
Kobiety	osoba	42	35	49	26
4-5					
Ogółem	**osoba**	**145**	**150**	**149**	**157**
Mężczyźni	osoba	75	76	72	74
Kobiety	osoba	70	74	77	83
6					
Ogółem	**osoba**	**57**	**78**	**69**	**78**
Mężczyźni	osoba	28	39	36	37
Kobiety	osoba	29	39	33	41
7					
Ogółem	**osoba**	**70**	**57**	**77**	**69**
Mężczyźni	osoba	36	28	40	37
Kobiety	osoba	34	29	37	32
8-12					
Ogółem	**osoba**	**357**	**348**	**339**	**338**
Mężczyźni	osoba	173	167	167	166
Kobiety	osoba	184	181	172	172
13-15					
Ogółem	**osoba**	**212**	**219**	**205**	**216**
Mężczyźni	osoba	109	117	98	106
Kobiety	osoba	103	102	107	110
16-17					
Ogółem	**osoba**	**197**	**171**	**143**	**139**
Mężczyźni	osoba	114	90	76	76
Kobiety	osoba	83	81	67	63
18					
Ogółem	**osoba**	**106**	**97**	**100**	**69**
Mężczyźni	osoba	51	58	57	33
Kobiety	osoba	55	39	43	36
19-65					
Ogółem	**osoba**	**4 167**	**4 161**	**4 125**	**4 103**
Mężczyźni	osoba	2 269	2 265	2 257	2253
Kobiety	osoba	1 898	1 896	1 868	1850
>65					
Ogółem	**osoba**	**973**	**998**	**1 009**	**1 017**
Mężczyźni	osoba	306	313	315	319
Kobiety	osoba	667	685	694	698

Strukturę wiekową mieszkańców gminy charakteryzuje wyższa liczba osób będących w wieku produkcyjnym. Stosunkowo niewielką część populacji stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. Powyższe dane wskazują na znaczną ilość osób będących w wieku przedprodukcyjnym. W najbliższej przyszłości będzie następował wzrost osób w wieku poprodukcyjnym i zmniejszy się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, przy ogólnej tendencji stopniowego zmniejszania się ilości mieszkańców.

Kolejnym zjawiskiem, które ma ogromny wpływ na strukturę demograficzną mieszkańców są migracje. Najczęściej są to migracje w poszukiwaniu pracy poza miejscem zamieszkania, zarówno w kraju jak i za granicą. Ludzie osiedlają się na terenach, których perspektywy rozwojowe postrzegają z optymizmem, natomiast spontaniczna emigracja z danego terenu jest zawsze sygnałem zagrożenia zapaścią rozwojową. Projekty rozwojowe powinny hamować odpływ ludności i generować dodatnią migrację (imigrację). Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w kraju coraz częściej jest ujemne - oznacza to, że więcej osób kraj opuszcza niż do niego przybywa. Niepokojącym zjawiskiem jest fakt, że sondaże wskazują na rosnące zainteresowanie wyjazdem dobrze wykształconej młodzieży i wykwalifikowanych pracowników.

Tabela 4 Migracja w gminie

Rok	Liczba osób przybyłych	Liczba osób, które wyjechały	Saldo migracji
2012	42	65	-23
2013	56	67	-11
2014	54	100	-46
2015	31	69	-38

W Gminie Szczuczyn obserwuje się, że liczba osób wyjeżdżających z Gminy jest większa niż liczba osób chcących osiedlić się na terenie Gminy. W badanym okresie saldo migracji w Gminie Szczuczyn utrzymuje się na ujemnym poziomie. Istotnym czynnikiem jest również ukryta migracja, którą tworzą osoby długotrwale przebywające za granicą, lecz wciąż zameldowane na terenie Gminy Szczuczyn.

Wnioski i prognozy demograficzne:

- Liczba mieszkańców gminy sukcesywnie maleje.
- Strukturę wiekową mieszkańców gminy charakteryzuje wyższa liczba osób będących w wieku produkcyjnym.

- W najbliższej przyszłości będzie następował wzrost osób w wieku poprodukcyjnym i zmniejszy się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, przy ogólnej tendencji stopniowego zmniejszania się ilości mieszkańców.
- Ujemne saldo migracji jest główną przyczyną zmniejszającej się liczby mieszkańców Gminy.

2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE SZCZUCZYN I PROGNOZY ZMIAN

Bezrobocie oraz sytuacja gospodarcza

Bezrobocie jest dominującym problemem utrudniającym lub uniemożliwiającym prawidłowe funkcjonowanie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Bezrobocie wywiera także piętno w codziennym funkcjonowaniu osób bezrobotnych.

Brak pracy powoduje obniżenie warunków życia ludności, zaś długotrwałe pozostawanie bez pracy dodatkowo zmniejsza szanse na znalezienie zatrudnienia oraz powoduje stałe obniżanie się standardu życia, a także rozszerzanie się obszaru patologii społecznej. Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego. Powoduje przede wszystkim pogorszenie standardu życia, a w związku z czym poczucia bezsilności, beznadziejności, niepewność prowadzących często do izolacji społecznej, problemów rodzinnych oraz zdrowotnych. Bezrobocie zwłaszcza to długotrwałe jest od wielu lat jednym z głównych czynników trudnej sytuacji życiowej a tym samym powodem korzystania osób / rodzin z pomocy społecznej.

Poniższy wykres przedstawia liczbę rodzin, które w latach 2013-2015 otrzymały pomoc z uwagi na występujące bezrobocie:

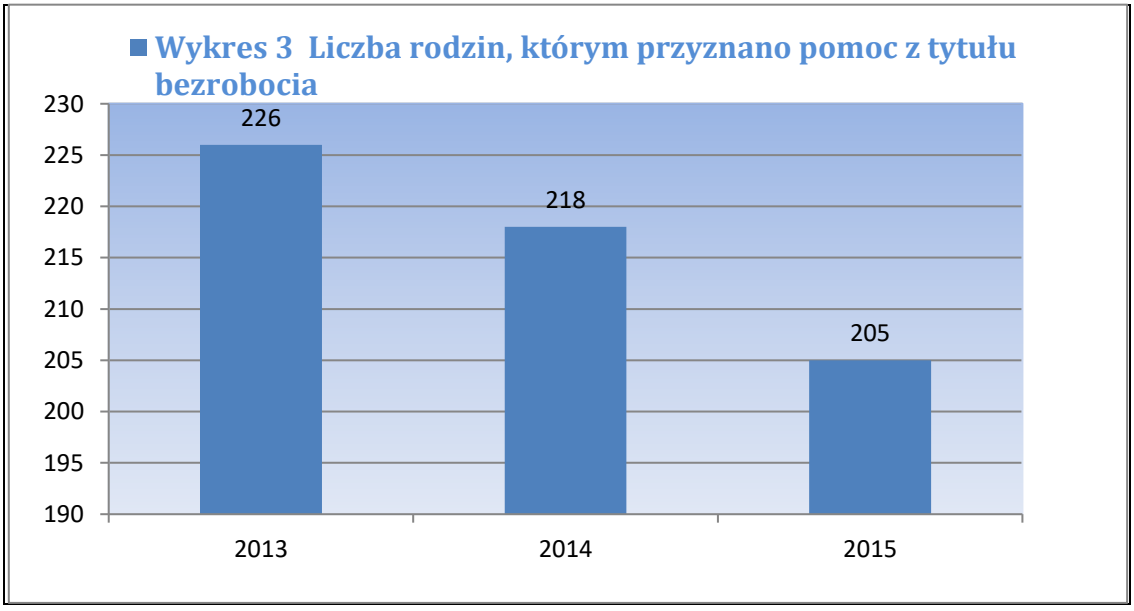

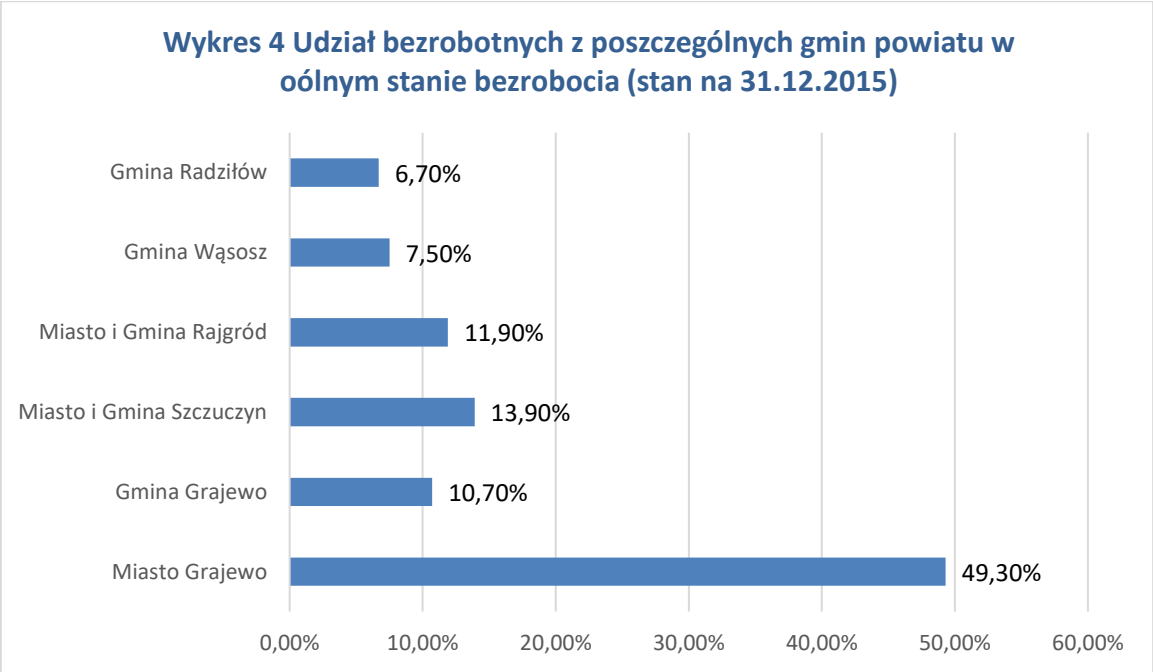

Na dzień 31.12.2015 r. liczba bezrobotnych z terenu Gminy Szczuczyn zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grajewie wynosiła 451 osób (w tym 260 mężczyzn i 191 kobiet). Na koniec 2014 roku – 534 osoby bezrobotne (w tym 305 mężczyzn i 229 kobiet), w 2013 roku – 593 osób (356 mężczyzn i 237 kobiet).

Jak wynika z poniższych danych od 2013 roku liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Szczuczyn spadła o 142 osoby. W grupie osób bezrobotnych przeważają mężczyźni.

Tabela 5 Poziom wykształcenia a bezrobocie

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych ogółem		
	2013	**2014**	**2015**
wyższe i wyższe zawodowe	46	50	44
Policealne i średnie zawodowe	166	152	116
Średnie ogólnokształcące	53	46	46
Zasadnicze zawodowe	149	138	117
Gimnazjalne i poniżej	179	148	128
Razem:	**593**	**534**	**451**

Jak wynika z tabeli powyżej najwięcej osób z terenu gminy Szczuczyn, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grajewie to osoby legitymuje się wykształceniem gimnazjalnym i niższym. Kolejną liczną grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz

policealnym i średnim zawodowym. Najmniejsza grupa osób bezrobotnych to osoby z wykształceniem wyższym oraz wyższym zawodowym, jak również średnim ogólnokształcącym.

Tabela 6 Struktura wiekowa bezrobotnych

Rok	Przedział wiekowy						
	18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60-64	Ogółem
2013	144	180	112	94	42	21	593
2014	119	167	101	93	37	17	534
2015	105	120	90	78	42	16	451

Wg stanu na 31.12.2015 r. w grupie bezrobotnych stosunkowo dużo było ludzi młodych (18-34 lata), często nieposiadających doświadczenia zawodowego. Stosunkowo najmniej liczną grupą osób bezrobotnych były osoby w wieku powyżej 55 roku życia.

W rejestrach urzędu pracy największą grupę stanowiły osoby długotrwale bezrobotne przebywające na rynku pracy przez okres powyżej 24 miesięcy, najmniej liczną grupę stanowiły osoby pozostające bez pracy do 1 miesiąca.

Najmniejszą grupę również stanowią osoby ze stażem powyżej 30 lat pracy. Na koniec 2015 roku w grajewskim urzędzie pracy najwięcej osób zarejestrowanych z gminy Szczuczyn posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej oraz zawodowe. Najmniejsza grupa osób bezrobotnych legitymowała się wykształceniem wyższym oraz średnim ogólnokształcącym.

Gmina Szczuczyn jest gminą typowo rolniczą. Dla większości mieszkańców gminy rolnictwo jest głównym źródłem utrzymania. Teren Gminy należy do obszarów o sporej koncentracji użytków rolnych, które stanowią ponad 78,8% powierzchni Gminy przy średniej powiatu wynoszącej nieco ponad 65,9%.

W Gminie Szczuczyn podstawową rolę odgrywają usługi oraz drobne wytwórstwo. Rolniczy charakter gminy powoduje, że na obszarze gminy funkcjonują niewielkie jednoosobowe rodzinne działalności gospodarcze zajmujące się działalnością handlową, usługową, produkcyjną, transportową, budowlaną.

Wśród podmiotów największy udział mają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Na podstawie ewidencji wpisu działalności gospodarczej w Urzędzie Miejskim w Szczuczynie, obecnie aktywnych jest 256 podmiotów wykonujących działalność gospodarczą.

Według danych uzyskanych w Urzędzie Miejskim w Szczuczynie wynika, że w 2013 r. wnioski o wpis do ewidencji działalności gospodarczej złożyło 35 osób, natomiast wyrejestrowało działalność 25 podmiotów. W 2014r. wnioski o wpis do ewidencji działalności gospodarczej złożyło 30 osób, natomiast wyrejestrowało działalność 22 podmioty. W 2015 r. wnioski o wpis do ewidencji działalności gospodarczej złożyło 39 osób, natomiast wyrejestrowało działalność 27 podmiotów. Analizując powyższy okres należy uznać, że działalność gospodarcza w gminie Szczuczyn utrzymuje się na stałym poziomie. W powyższym okresie na 104 złożonych wniosków wyrejestrowało swą działalność 74 osoby.

Do głównych pracodawców gminy Szczuczyn należy zaliczyć:

- Urząd Miejski w Szczuczynie,
- Szkoły Podstawowe,
- Publiczne Gimnazjum,
- Zespół Szkół w Szczuczynie,
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy,
- Banki (Bank Spółdzielczy oraz PKO BP),
- Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne - TBS Sp. z o.o.,
- Miejski Dom Kultury,
- Spółdzielnię Inwalidów „SPINS”,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe „Suwbud” s.c.,
- „Rolmex” spółka jawna,
- UNIPOL Adam Jóźwik,
- "BIRAWIT" Zakład Obsługi Rolnictwa,

Na obszarze gminy nie ma dużych zakładów produkcyjnych, jednak może się to zmienić z uwagi na to, iż władze Gminy od kilku lat prowadzą starania by podnieść atrakcyjność gospodarczą Gminy oraz stworzyć warunki do rozwoju przedsiębiorczości, a tym samym powstawania nowych firm. W związku z tym przygotowały idealne warunki do prowadzenia firm w postaci terenów inwestycyjnych.

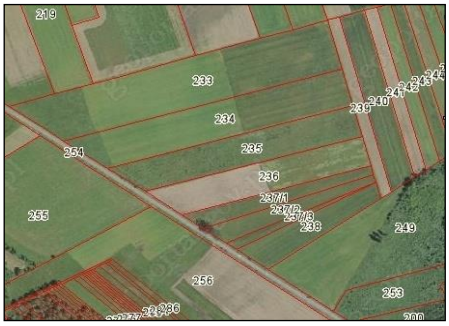

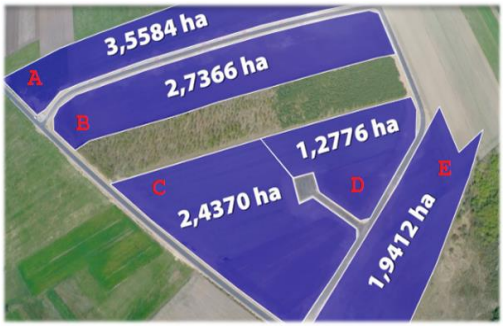

Tereny inwestycyjne strefy aktywności gospodarczej w Szczuczynie funkcjonują w ramach Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, która jest jedną z czternastu specjalnych stref ekonomicznych w Polsce. Podstrefa Szczuczyn dysponuje terenem o łącznej powierzchni ok. 14 ha, w pełni uzbrojonymi w drogi dojazdowe, sieć wodociągową, sieć kanalizacji sanitarnej, sieć kanalizacji deszczowej, sieć elektryczną.

Posiadane przez Gminę Szczuczyn tereny inwestycyjne stwarzają nowe perspektywy w obrębie napływu nowych inwestorów, wzrostowi liczby inwestycji sektora prywatnego na obszarze gminy będącego źródłem nowych miejsc pracy, wpływając na konkurencyjność lokalnego rynku pracy oraz jakość życia mieszkańców. Powstanie nowych przedsiębiorstw w obrębie terenów inwestycyjnych będzie skutkować ożywieniem gospodarczym i społecznym całego Miasta.

Wnioski i prognozy sytuacji gospodarczej w Gminie Szczuczyn:

- W gminie Szczuczyn dominuje rolnictwo - hodowla trzody chlewnej i bydła mlecznego, jednak na przestrzeni lat możemy zauważyć spadek funkcjonujących gospodarstw rolnych.
- Dominująca działalnością gospodarczą są usługi około rolnicze- leśnictwo, handel spożywczy, usługi budowlane i przemysłowe.
- Na terenie Gminy Szczuczyn występuje wysoki poziom bezrobocia (593 osób zarejestrowanych w roku 2013, 534 osób w roku 2014 oraz 451 na koniec roku 2015.).
- Wśród osób bezrobotnych w grupach ryzyka przeważają mężczyźni, osoby młode w wieku 18-34 lata, bez stażu i ze stażem pracy do 1 roku.

  Wciąż w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy są bezrobotni długotrwale powyżej 24 miesięcy oraz posiadający wykształcenie zawodowe i niższe.
- Szansą dla gminy są posiadane tereny inwestycyjne. Stwarzają nowe perspektywy w obrębie napływu nowych inwestorów, wzrostowi liczby inwestycji sektora prywatnego na obszarze gminy będącego źródłem nowych miejsc pracy.

Służba zdrowia

Opiekę zdrowotną w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej nad mieszkańcami miasta i gminy Szczuczyn sprawuje Przychodnia Rejonowa w Szczuczynie, która jest jednostką organizacyjną Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Grajewie. Na dzień 30 sierpnia 2016 roku taką opieką objętych jest 5 515 pacjentów, którzy złożyli deklarację wyboru lekarza, pielęgniarki i położnej i którzy posiadają prawo do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych. Przychodnia czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 18.00. W godzinach nocnych oraz w dni wolne, niedziele i święta opiekę lekarską i pielęgniarską oraz ambulatoryjną i wyjazdową realizuje Szpital Ogólny w Grajewie.

Wszystkie dzieci i młodzież uczący się w szkołach na terenie gminy zostały objęte opieką pielęgniarki szkolnej.

Obecnie w przychodni realizowane są świadczenia zdrowotne z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. Kadrę medyczną w Przychodni Rejonowej w Szczuczynie od kilku lat stanowi 3 lekarzy : 2 specjalistów medycyny rodzinnej oraz 1 specjalista chorób zakaźnych i pediatrii.

Tabela 7 Ilość udzielonych porad lekarskich

Rok	2008	2011	2015
Liczba udzielonych porad lekarskich	**27. 346**	**25. 351**	**22. 918**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZPOZ w Grajwie

Ilość udzielonych porad lekarskim mieszkańcom gminy Szczuczyn jak wynika z tabeli powyżej ulega spadkowi w stosunku do lat poprzednich (od 2008 mniej o 4.428 porady).

Opiekę pielęgniarską sprawuje 5 pielęgniarek, które posiadają pełne kwalifikacje wymagane na poszczególnych stanowiskach pracy. Pielęgniarki wykonują wizyty domowe, wizyty patronażowe, zabiegi zlecane przez lekarza, testy przesiewowe, świadczenia profilaktyczne, lecznicze i rehabilitacyjne, szczepienia ochronne, profilaktykę i promocję zdrowia.

Opiekę położniczą sprawuje położna środowiskowo – rodzinna z odpowiednimi kwalifikacjami zawodowymi. Sprawuje ona opiekę nad kobietami bez względu na wiek oraz noworodkami bez względu na płeć do 2 miesiąca życia.

Wszystkie dzieci klas I – VI szkół podstawowych, których rodzice wyrazili pisemną zgodę zostały objęte grupową profilaktyką próchnicy zębów metodą nadzorowanego szczotkowania zębów preparatami fluorkowymi.
W ramach podstawowej opieki zdrowotnej prowadzone są programy profilaktyczne:

- Program Profilaktyki Chorób Układu Krążenia,
- Program Profilaktyki Gruźlicy,
- Program Raka Szyjki Macicy,
- Bilanse zdrowia dzieci i młodzieży,
- Szczepienia profilaktyczne dzieci i młodzieży,
- Informacje prozdrowotne w postaci ulotek, czasopism, gazetek ściennych na terenie ośrodka zdrowia.

Z analizy danych własnych ZPOZ w Grajewie (z roku 2015) dotyczących stanu zdrowia pacjentów zarejestrowanych w Przychodni w Szczuczynie wynika, że wśród populacji osób dorosłych na pierwszym miejscu występują choroby układu krążenia -54,2% wszystkich chorób przewlekłych. Drugą grupę stanowią pacjenci chorzy na cukrzycę – 8 %. Trzecią grupą pacjentów są osoby chore na choroby tarczycy - 7,55%. Wśród dzieci i młodzieży do 18 roku życia największą grupę stanowią zniekształcenia kręgosłupa – 28,3% wszystkich problemów zdrowotnych. Drugą grupę najczęściej występujących problemów zdrowotnych stanowi otyłość – 17,5%, zaś trzecią grupą są zaburzenia refrakcji i akomodacji oka – 14,6% .

Alkoholizm

Problem uzależnienia alkoholowego, jak każdy inny problem społeczny, nie kończy się jedynie na osobie nim dotkniętej, lecz skupia się na całym najbliższym otoczeniu jednostki, a przede wszystkim na rodzinie. Nadużywanie alkoholu dezorganizuje funkcjonowanie głównej komórki społecznej, jaką jest rodzina, wprowadzając do niej szereg patologii, z których najczęściej spotykaną jest przemoc w rodzinie.
Uzależnienie alkoholowe jest wskazywane jako jedno z następstw procesu transformacji ustrojowej, pogłębiającego się bezrobocia i industrializacji. Jego szczególne niebezpieczeństwo polega na tym, iż prowadzi ono do degradacji fizycznej i moralnej jednostki nadużywającej alkoholu, rozwija się bez świadomości osoby bezpośrednio nim dotkniętej, w dużym stopniu odbija się na rodzinie uzależnionej osoby i prowadzić może do przedwczesnej śmierci. Kolejnym, niepokojącym faktem

jest to, iż liczba osób uzależnionych podwyższa się w szybkim tempie. Niezwykle trudno jest wskazać faktyczne dane liczbowe na temat jednostek borykających się z problemem alkoholowym.

Przy Urzędzie Miejskim w Szczuczynie działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja inicjuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego. Ponadto Komisja ma na celu rozpatrywanie zawiadomień osób i instytucji o przypadkach uzasadniających wszczęcie postępowania o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Komisja prowadzi również postępowania w stosunku do osób nadużywających alkoholu oraz uzależnionych od alkoholu poprzez kierowanie na badania oraz sporządzanie wniosków do sądu o leczenie odwykowe. Komisja również opiniuje wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz dokonuje kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy. W skład komisji wchodzą przedstawiciele m.in. Policji, Służby Zdrowia, oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczuczynie. Komisja rozpatruje sprawy, które należą do jej zadań, z własnej inicjatywy lub na wniosek strony. Komisja obraduje na posiedzeniach, które zwoływane są stosownie do potrzeb.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w roku 2013 wpłynęło 21 wniosków o leczenie, w tym : 10 z policji, 3 z Sądu Rejonowego w Grajewie, 8 od rodzin osób nadużywających alkoholu. GKRPA przeprowadziła postępowania w stosunku do 9 osób w celu skłonienia ich do leczenia odwykowego. W 12 przypadkach komisja wystąpiła z wnioskiem o wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu przez biegłych sądowych. Sąd Rejonowy w Grajewie wydał 4 prawomocne postanowienia. W stosunku do 5 osób Komisja wystąpiła do Sądu Rejonowego w Grajewie o wydanie nakazu doprowadzenia na terapię na oddział odwykowy w Choroszczy. Trzy osoby odbyły leczenie odwykowe SPP ZOZ Choroszcz, 1 osoba w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnień w Łomży. Ponadto komisja wydała 12 postanowień administracyjnych opiniujących lokalizację punktów z alkoholem.

W 2014 roku do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 36 nowych zgłoszeń dotyczących osób pijących szkodliwie. Kontynuowano 8 spraw z poprzedniego roku. W 2014 r. osobami zgłaszającymi byli najczęściej najbliżsi członkowie rodzin, Policja oraz pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej. Na posiedzenia Komisji wezwano 42 osoby, stawiło się 35 osób, zaproszono również 18 członków rodzin z czego zgłosiło się 11 osób. W 2014 roku toczyło się 5 spraw w Sądzie Rejonowym w Grajewie wnioskiem o przymusowe leczenie odwykowe. Cztery osoby odbyły terapię na oddziale odwykowym szpitala w Choroszczy. Jedna

osoba przeszła terapię uzależnienia od hazardu. Komisja skierowała 9 spraw do biegłych sadowych w celu wydania opinii psychiatryczno-psychologicznych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu . Na badania do biegłych zgłosiło się 7 osób. Ponadto na dyżurach Komisji udzielono 16 porad, opracowano materiały informacyjne, przygotowano sprawozdania, ulotki i plakaty. W ramach swoich ustawowych zadań GKRPA wydała 10 postanowień w sprawie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami rady Miejskiej w Szczuczynie.

W 2015 r. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymała 38 nowych wniosków o wszczęcie postępowania wobec osób, co do których istnieje podejrzenie nadużywania picia alkoholu w tym: 12 złożonych przez Zespół Interdyscyplinarny w Szczuczynie w odniesieniu do osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu stosowały przemoc, 11 wniosków przekazanych przez Posterunek Policji w Szczuczynie w odniesieniu do osób, które będąc pod wpływem alkoholu zachowywały się w sposób wymagający interwencji policji, 2 wnioski sporządzone przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczuczynie, 3 wnioski osób z najbliższego otoczenia lub członków rodzin osób nadużywających alkohol .

w 2015 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła postępowanie w stosunku do 16 osób w celu skłonienia ich do leczenia odwykowego, w 16 przypadkach komisja wystąpiła z wnioskiem o opinie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu przez biegłych sądowych. Cztery osoby podjęły leczenie odwykowe w SPP ZOZ w Choroszczy, 1 osoba w WOTiU w Łomży. Ponadto komisja wydała 7 postanowień opiniująca lokalizację punktów z alkoholem. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jak co roku od 10 lat przystąpiła do ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj trzeźwy umysł".

Tabela 8. Dane dotyczące postępowań prowadzonych przez GKRPA

Liczba:	2013	2014	2015
nowych wniosków, które wpłynęły do GKRPA	21	36	38

Rzeczywista jednak liczba uzależnionych jednostek jest o wiele wyższa. Jednakże przyznanie się do istnienia tego problemu nie jest sprawą łatwą i oczywistą. Wynika to z ignorowania problemu przez samych uzależnionych, a także przez poczucie wstydu i odrzucenia w przypadku rodzin osób dotkniętych owym problemem.

Wnioski i prognozy obszaru zdrowia w Gminie Szczuczyn:

- Do najważniejszych problemów zdrowotnych mieszkańców gminy należą: choroby układu sercowo – naczyniowego, choroby układu ruchu i reumatyczne, choroby endokrynologiczne (cukrzyca, choroby tarczycy), choroby nowotworowe.
- Wśród najważniejszych potrzeb i problemów Przychodni Rejonowej w Szczuczynie na pierwsze miejsce wysuwa się potrzeba wybudowania parkingu dla pacjentów
- Nastąpiło zwiększenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami,
- Obserwowany jest rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny.

Oświata

W gminie Szczuczyn edukacja odbywa się w pięciu placówkach szkolnych:

- Zespół Szkolno- Przedszkolny w Szczuczynie
- Szkoła Podstawowa im. Zesłańców Sybiru w Niedźwiadnej
- Publiczne Gimnazjum im. Stanisława Antoniego Szczuki w Szczuczynie

Organem prowadzącym ww. szkoły jest Urząd Miejski w Szczuczynie.

Ponadto na terenie gminy Szczuczyn zlokalizowane są dwie placówki oświatowe kształcące na poziomie ponadgimnazjalnym, których organem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe w Grajewie tj.

- Zespół Szkół im. marsz. J. Piłsudskiego w Szczuczynie
- Zespół Szkół im. Bolesława Podedwornego w Niećkowie

Obok podstawowych zadań edukacyjnych szkoły wypełniają też funkcje opiekuńcze w świetlicach szkolnych, rozwoju kultury w bibliotekach szkolnych oraz zapewniają aktywność fizyczną i rekreację na placach zabaw i boiskach szkolnych.

W placówkach dzieci, oprócz realizowanej podstawy programowej, uczestniczyły w zajęciach dodatkowych w ramach kół zainteresowań: przedmiotowych, artystycznych i sportowych.

Ponadto placówki z gminy Szczuczyn włączają się w programy edukacji zdrowotnej, profilaktyczne , ekologiczne, z zakresu edukacji społecznej . Rodzice i opiekunowie dzieci uczęszczających do przedszkola i szkół angażują się w wiele działań.

Szczegółowe informacje o ww. szkołach na terenie gminy przedstawiają poniższe tabele .

Tabela 8 . Szkoła Podstawowa w Szczuczynie

Lp.	Nazwa zagadnienia		2008/2009	2012/2013	2015/2016
1.	Dzieci objęte edukacją	szkolną	357	**323**	344
		przedszkolną	83	111	110
		dojeżdżający	114	171	**111**
2.	**Koła zainteresowań**		**11**	**13**	**11**
3.	**zajęcia dodatkowe**		**8 grup - zajęcia wyrównawcze**	**7 grup - zajęcia wyrównawcze**	**8 grup - zajęcia wyrównawcze**
			3 grupy - zajęcia terapii pedagogicznej	**6 grup - zajęcia terapii pedagogicznej**	**6 grup - zajęcia terapii pedagogicznej**

4.	**Zrealizowane programy**	***edukacyjno-terapeutyczny***:„Ortograffiti”, „Żyj bezpiecznie i zdrowo”, „Jestem Polakiem i jestem Europejczykiem”, „Edukacja regionalna”, „Sukces na miarę możliwości”, „Mały Mistrz”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Wyspa szczęścia”, „Uczę się mądrego życia”, „Program zapobiegania agresji i przemocy”, „Bezpieczne dzieciństwo”, „Bezpieczny 6-latek”, „Jak pomóc swojemu dziecku”. ***czytelniczy***: „W krainie książki”, klasy I-III	„Krainatwórczego działania – matematyka”, edukacyjno-terapeutyczny „Ortograffiti”, „Żyj bezpiecznie i zdrowo”, czytelniczy „W krainie książki”, „Edukacja regionalna”, „Mały Mistrz”, „Owoce w Szkole”, „Szklanka Mleka”.	„Wyspa Szczęścia” – profilaktyka agresji (kl. IV); „Strażnicy uśmiechu” – profilaktyka agresji, radzenie sobie z emocjami i konfliktami (kl. III); „Pomaluje swój świat na wszystkie barwy tęczy” – profilaktyka agresji, odreagowanie negatywnych emocji (kl. IV); „Szkoła Dobrego Wyboru” – profilaktyka uzależnień (kl. IV-VI); „Szkoła bez Przemocy” – profilaktyka agresji i przemocy (kl. I-VI); „Zachowaj trzeźwy umysł” – profilaktyka uzależnień (kl. I-IV); „Szklanka mleka” – profilaktyka zdrowego żywienia (kl. I-VI); „Owoce w Szkole” – profilaktyka zdrowego żywienia (kl. 0-III); „Bezpieczna energia” – profilaktyka bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych (kl. I-III); „Bezpieczny Puchatek” – profilaktyka bezpiecznego korzystania z ruchu drogowego (kl. I); „Nie pal przy mnie proszę”, edukacyjno-terapeutyczny „Ortograffiti”, „Mały Mistrz”.
5.	**infrastruktura**	plac zabaw	plac zabaw	plac zabaw
6.	**liczba rad rodziców**	1	1	1
7.	**UKS**	1	1	1
8.	**Inne np. specjaliści, biblioteki, itp.**	Biblioteka szkolna logopeda, pedagog	Biblioteka szkolna logopeda, pedagog	Biblioteka szkolna logopeda, pedagog
9.	**świetlica- liczba dzieci**	*108*	192	153

Dane: Dane własne SP Szczuczyn

Tabela wskazuje spadek ilości dzieci w Szkole Podstawowej w Szczuczynie z 357 do 344 osób, ale jednocześnie wzrost liczby maluchów do 5 roku życia korzystających z formy przedszkolnej z 83 do 110 osób.

Tabela 9. Szkoła Podstawowa w Niedźwiadnej

Lp.	Nazwa zagadnienia		2008/2009	2012/2013	2015/2016
1.	Dzieci objęte edukacją	szkolną	62	**57**	69
		przedszkolną	-	-	-
		dojeżdżający	-	-	**-**
2.	**Koła zainteresowań**		1 matematyczno-przyrodnicze	**2** historyczne przyrodnicze	**2** teatralne religijne
3.	**zajęcia dodatkowe**		zajęcia wyrównawcze kl. I-III zajęcia gimnastyczno-korekcyjne kl.I-III zajęcia logopedyczne zajęcia rewalidacyjne	zajęcia wyrównawcze z edukacji matematyczno-przyrodniczej w kl.. I-III, zajęcia rozwijające zdolności polonistyczne w kl. I-III, zajęcia sportowe.	zajęcia wyrównawcze matematyczno-przyrodnicze i polonistyczne kl. I-III; zajęcia rozwijające zdolności matematyczno-przyrodnicze i polonistyczne kl. I-III; zajęcia rozwijające zdolności matematyczne i polonistyczne kl. IV-VI; zajęcia wyrównawcze matematyczno-przyrodnicze i polonistyczne kl. IV-VI; zajęcia rozwijające uzdolnienia z języka angielskiego kl. IV-VI;
4.	**Zrealizowane programy**		-	„Szkolny Klub Miłośników Języka Angielskiego, Półkolonie, Program edukacyjny, Ratujemy i Uczymy Ratować", Szkolne Koło Caritas, program Ekstra Klasa, Akcja Góra Grosza.	Mały Mistrz, „Umiem Pływać", „ Śniadanie daje moc", „ Szklanka mleka", Akademia Bezpiecznego Puchatka, „ Bezpieczna droga do szkoły", Program promujący zdrowie Bądźmy zdrowi, Program szkolny „ Starsi czytają młodszym".
5.	**infrastruktura**		-	-	-
6.	**liczba rad rodziców**		1	1	1
7.	**UKS**		-	-	-
8.	**Inne np. specjaliści, bibioteki, itp.**		Biblioteka szkolna logopeda, pedagog, oligofrenopedagog,	Biblioteka szkolna logopeda, pedagog, oligofrenopedagog,	Biblioteka szkolna logopeda, pedagog, oligofrenopedagog,
9.	**świetlica- liczba dzieci**		*20*	22	24

Tabela 10. Publiczne Gimnazjum w Szczuczynie

ROK SZKOLNY	LICZBA UCZNIÓW OGÓŁEM	DOWOŻENI	KOŁA ZAINTERESOWAŃ	ŚWIETLICA	RADY RODZICÓW
2008/ 2009	284	137	10 kół w tym: Koło informatyczne Koła przedmiotowe Koło artystyczne Koła sportowe Koło czytelnicze	Świetlica dla uczniów dojeżdżających.	12 klasowych rad rodziców i 1 rada rodziców szkolna
2012/ 2013	202	112	Koła zainteresowań i zajęcia dydaktyczno wyrównawcze realizowane z art. 42 KN czyli po 2 godziny tygodniowo każdy nauczyciel – 40 godzin tygodniowo Zajęcia rozwijające zainteresowania: 1. Zajęcia sportowo-rekreacyjne i taneczne 2. Zajęcia polonistyczne 3. Zajęcia rozwijające umiejętności językowe:- z języka niemieckiego, - z języka angielskiego 4. Koło biologiczne 5. Koło czytelnicze 6. Koło fizyczne 7. Koło matematyczne 8. Kółko plastyczne 9. Zajęcia rozwijające zainteresowania historyczne „Lepiej, a nawet więcej”. 10. Kółko chemiczne 11. Koło religijne Zajęcia dydaktyczno wychowawcze: 1. Z języka niemieckiego 2. Z geografii 3. Z historii	Świetlica dla uczniów dojeżdżających.	9 klasowych rad rodziców i 1 rada rodziców szkolna

			4. Z fizyki 5. Z matematyki 6. Z chemii 7. Z j. polskiego 8. Z j. angielskiego		
2015/ 2016	197	86	Koła zainteresowań i zajęcia dydaktyczno wyrównawcze realizowane z art. 42 KN czyli po 2 godziny tygodniowo każdy nauczyciel – 40 godzin tygodniowo Zajęcia rozwijające zainteresowania: 1. Zajęcia sportowo-rekreacyjne i taneczne 2. Zajęcia polonistyczne 3. Zajęcia rozwijające umiejętności językowe:- z języka niemieckiego, - z języka angielskiego 4. Koło biologiczne 5. Koło czytelnicze 6. Koło fizyczne 7. Koło matematyczne 8. Kółko plastyczne 9. Zajęcia rozwijające zainteresowania historyczne „Lepiej, a nawet więcej”. 10. Kółko chemiczne 11. Koło religijne Zajęcia dydaktyczno wychowawcze: 1. Z języka niemieckiego 2. Z geografii 3. Z historii 4. Z fizyki 5. Z matematyki 6. Z chemii 7. Z j. polskiego 8. Z j. angielskiego	Świetlica dla uczniów dojeżdżających 15 godzin tygodniowo.	9 klasowych rad rodziców i 1 rada rodziców szkolna

Zespół Szkół im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Szczuczynie

W roku szkolnym 2008/2009 do placówki uczęszczało 304 uczniów, w tym 172 dojeżdżających , w roku szkolnym 2012/2013 - 187 uczniów, w tym 111 dojeżdżających natomiast w roku

2015/2016 - 94 uczniów, w tym 60 dojeżdżających. Jak wynika z przedstawionych danych liczba uczniów na przestrzeni lat uległa znacznemu spadkowi. Spowodowane jest to zarówno przez niż demograficzny, jak również przez wybór szkoły ponad gimnazjalnej w innych placówkach zlokalizowanych w innych miejscowościach. Szkoła prowadzi zajęci dodatkowe : przygotowujące do matury, do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie , zajęcia wyrównawcze, zajęcia muzyczne, zajęcia sportowe (Orlik i Siłownia). Prężnie działa przy szkole Związek Piłsudczyków R.P , który udziela się w życiu społecznym Gminy.

Zespół Szkół im. Bolesława Podedwornego w Niećkowie

W roku szkolnym 2008/2009 do placówki uczęszczało 323 uczniów (w tym 307 do Technikum oraz 19 do Liceum Ogólnokształcącego) , w roku szkolnym 2012/2013 - 423 uczniów Techniku , natomiast w roku 2015/2016 - 276 uczniów również Technikum. Szkoła posiada własna bibliotekę, wraz z czytelnią i Komputerowym Centrum Informacyjnym, salę sportową, boisko wielofunkcyjne, siłownię terenową. Od 2008 roku prowadzi również Centrum Kształcenia na Odległość, prowadzące szkolenia w wykorzystaniem platformy e-Learningowej. Każdy z uczniów ma możliwość skorzystania z Internatu szkolnego, który dysponuje 120 miejscami.

W szkole działa aktywnie :

Uczniowski Klub Sportowy „Spartakus"(siatkówka, lekka atletyka, piłka nożna, tenis stołowy, koszykówka, piłka ręczna, strzelectwo, szachy)

Zespół muzyczno – wokalno - taneczny „KŁOSEK"

klub Europejski

koło fotograficzne

koło informatyczne

koło gastronomiczne

klub filmowy

gazetka szkolna

Wnioski i prognozy zmian obszaru edukacji:

- Utrzymuje się i ma tendencję do spadku liczba dzieci w szkołach
- Utrzymuje się duża liczba dzieci dojeżdżających
- Konieczne jest zatrudnienie psychologa – ze względu na problemy wychowawcze i współpracę z rodzicami
- Niezbędną potrzebną jest pozyskiwanie środków na dodatkowe zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów oraz zajęcia wyrównawcze a także sportowe, dalsze rozwijanie umiejętności i zainteresowań dzieci i młodzieży

- Rozwój infrastruktury oświatowej: plac zabaw, boisko wielofunkcyjne, termomodernizacja budynków szkoły, stworzenie oddziału przedszkolnego oraz dostosowanie sanitariatu do potrzeb dzieci.

Kultura

Główną instytucją prowadzącą działalność kulturalną w Gminie Szczuczyn jest Miejski Dom Kultury, będący autorem wielu inicjatyw kulturalnych. Jednostka ta działa od 1976 roku, (w 2016 r. przypada jubileusz 40 – lecia istnienia) prowadzi wielokierunkową edukację kulturalną mieszkańców Gminy, zajmując się rozwijaniem aktywnego uczestnictwa w kulturze.

Na infrastrukturę MDK składa się:

- sala sportowa o pow. 364 m2,
- świetlica,
- 3 pomieszczenia biurowe instruktorów,
- magazyn na sprzęt muzyczny,
- garderoba,
- dwie szatnie;

Dzięki takiej infrastrukturze liderzy kultury i pracownicy samorządowi mogą uaktywniać nie tylko środowisko dzieci i młodzieży, ale również środowisko ludzi dorosłych i starszych. Każdy mieszkaniec gminy, w różnym wieku może znaleźć wśród proponowanych form coś dla siebie.

W ramach Miejskiego Domu Kultury funkcjonują zespoły śpiewaczo-teatralne oraz różnorodne sekcje. Wśród zespołów artystycznych ważną rolę odgrywa Zespół Ludowy „Szczuczyniacy". Zespół powstał 6 grudnia 1993 r. jako zespół ośmiu śpiewaczek. Potem rozbudował swój repertuar i obecnie poza pieśniami podlaskimi i mazowieckimi prezentuje również widowiska tradycyjne i obrzędowe, oparte na tekstach zarówno literackich, jak i autorskich. Zespół prowadzi działalność o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, promując Gminę zarówno w regionie jak i w kraju. Na uwagę zasługują również inne zespoły. Należą do nich:

- zespół „Mali Szczuczyniacy",

- młodzieżowy zespół wokalno-instrumentalny,

- młodzieżowy zespół muzyczny „911",

- zespół taneczny „Psotki",

- zespół „Król Herod",

- zespół taneczny „Żylety" ,

- zespół taneczny „Fire",

- zespół muzyki tradycyjnej;

W Miejskim Domu Kultury jak wyżej wspomniano funkcjonują także różnorodne sekcje m.in. :

- aerobik dla dorosłych,
- tenis stołowy,
- badminton,
- treningi piłki nożnej
- fitness,
- sekcja karate,
- sekcja kick boxingu,
- siłownia.

Kalendarz wydarzeń - imprezy cykliczne organizowane przez Miejski Dom Kultury :

- 6 stycznia – Pochód Trzech Króli – koncert na rzecz miasta
- 13 stycznia – Powiatowy Przegląd Widowisk Kolędniczych „Gody"
- 15 stycznia – Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
- 28 stycznia – Halowy Turniej Piłki Nożnej im. Emila Świderskiego
- 23 stycznia – 5 lutego - Ferie – zajęcia artystyczne i sportowe dla dzieci
- 18 lutego – Mistrzostwa Miasta i Gminy w Szachach
- 10 marca – Mistrzostwa Miasta i Gminy w Tenisie Stołowym
- 16 marca – Konkurs Wiedzy Pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom"
- 10 kwietnia - Konkurs na pisankę i palme wielkanocną (podsumowanie)
- 7 kwietnia – Konkurs Recytatorski dla Dzieci o nagrodę Misia-Wierszownisia
- Kwiecień – maj – Eliminacje powiatowe Turnieju Piłki Nożnej Chłopców i Dziewcząt „Piłkarska kadra czeka"
- 9 kwietnia - Droga Krzyżowa - Niedziela Palmowa
- 18 maja – Bieg Papieski
- 26 maja - Konkurs plastyczny dla szkół podstawowych – Moja Mama
- Maj – Dzień Działacza Kultury – koncert zespołów - konkurs plastyczny integracyjny dla Rodzin – moja rodzina
- 1 czerwca - Festyn z okazji Dnia Dziecka
- 24 czerwca - Palinocka, Konkurs Piosenki
- Udział w konkursie Zachowaj Trzeźwy Umysl
- Lipiec – Festyn wakacyjny
- Lipiec – Półkolonie dla dzieci
- 23 września – Czytam, pisze i rysuję – konkurs literacko-plastyczny
- październik - „Matko, która nas znasz" – wystawa obrazków maryjnych ze zbioru Bolesława Walter.
- 8 października – Inauguracja roku kulturalno-oświatowego.
- 1 listopada – Montaż z okazji Święta Zmarłych

- 9 listopada – Konkurs plastyczny i fotograficzny „Moje miasto pięknieje"
- - wystawa pokonkursowa .
- 9 listopada – Konkurs pieśni patriotycznej z okazji rocznicy Odzyskania Niepodległości
- 6 grudnia – Mikołajki
- 6 grudnia - Mój Mikołaj – konkurs na rysunek wielkoformatowy
- 15 grudnia - Konkurs na pocztówkę świąteczną
- Styczeń – Bożonarodzeniowy występ zespołu „Mali Szczuczyniacy" w kościele pw. INMP w Szczuczynie
- Grudzień - Warsztaty robienie ozdób świątecznych
- Grudzień – Wigilia pracowników i działaczy kultury i sportu

W Gminie działa również Biblioteka Miejska, w ramach której funkcjonuje również Filia Biblioteczna w Niećkowie, mieszcząca się w lokalu świetlicy wiejskiej o powierzchni 30 m^2.

Do końca 2015 roku Biblioteka Miejska w Szczuczynie mieściła się w wynajmowanym lokalu przy ul. Senatorskiej 12 o łącznej powierzchni 130 m^2. Mieściła się tam Wypożyczalnia dla Dorosłych z czytelnią, Oddział dla Dzieci z czytelnią i kącikiem komputerowym oraz łazienka o powierzchni 2 m^2. . W lokalu nie było żadnych pomieszczeń administracyjnych , magazynowych oraz socjalnych. Na początku 2016 r. biblioteka przeniosła się do nowej siedziby, w której znajduje się : przestronna Wypożyczalnia dla Dorosłych z czytelnią (106 m^2), Oddział dla Dzieci wraz z czytelnią i kącikiem dla malucha o powierzchni blisko 70 m^2, pomieszczenie na zbiory specjalne i zasoby Cyfrowego Archiwum Tradycji Lokalnej, sala konferencyjna na ok. 70 miejsc, w której odbywać się będą m.in. spotkania autorskie, odczyty, konferencje, koncerty szkoły muzycznej. W budynku znajduje się również powierzchnia wystawiennicza (duży hol) i dwa duże pomieszczenia edukacyjne.
Na koniec 2015 r. stan księgozbioru Biblioteki Miejskiej w Szczuczynie wynosił 31229 woluminów. Z zasobu tego systematycznie korzystało 904 zarejestrowanych czytelników, którzy wypożyczyli łącznie, zarówno na zewnątrz jak i na miejscu 18033 materiały biblioteczne. Instytucję w roku 2015 odwiedziło 13296 użytkowników. Pracownicy udzielili 8635 informacji, a z czasopism bieżących skorzystało 3147 odwiedzających. Biblioteka dysponowała 20 komputerami, z których 16 było udostępnionych użytkownikom. Na początku 2016 r. Biblioteka Miejska wzbogaciła się o 30 zestawów komputerowych.

W obecnej rzeczywistości biblioteki to nie tylko miejsca, gdzie przechowuje i udostępnia się materiały biblioteczne, lecz zaspakaja także wszelkie potrzeby kulturalno – oświatowe lokalnego środowiska, w tym skupia się na wypełnieniu wolnego czasu dla dzieci m.in. podczas ferii zimowych, wakacji w różnych formach, propaguje zdrowy styl życia oraz integrację rodzinną, dlatego też Biblioteka organizuje wiele różnorodnych konkursów, cykli itp. :

Cykle „Ferie w bibliotece" i „Wakacje z biblioteką" , akcję „Cała Polska czyta dzieciom", „Andrzejki", „Mikołajki", „Dzień Babci i Dziadka", „Dzień Kobiet", „Dzień Matki", „Dzień Dziecka", wycieczki edukacyjne, „Moje bezpieczne wakacje"- spotkania z policjantem i strażakiem, „Noc w bibliotece".

Projekty: „Tablety w Twojej bibliotece", „Czytam sobie w bibliotece", Równać Szanse „Powrócisz tu - bociany w gminie Szczuczyn", konkurs „Mój Plastuś", konkurs z okazji Dnia Książki i Praw Autorskich warsztaty poetyckie, konkurs „Wspomnienia z wakacji", „Spotkania z historią" (wystawy, referaty), spotkanie z poezją ks. Jana Twardowskiego, wystawy zdjęć i książek, spotkania, z ciekawymi ludźmi: Panem Andrzejem Konopka- Sędzią Sądu Najwyższego RP, akcja „Weź mnie ze sobą", akcje krwiodawstwa, duże konferencje na skalę ogólnopolską na temat historii i tradycji naszego miasta, wystawy, wykłady i lekcje biblioteczne przy współpracy IPN Oddział Białystok , „Pierwszy krok w cyfrowy świat"- zajęcia komputerowe dla seniorów, od 2 lat funkcjonuje Cyfrowe Archiwum Tradycji Lokalnej, co roku wydaje jedną dużą publikacje oraz współredaguje kwartalnik „Szczuczyńskie Wieści", publikuje także artykuły w prasie ogólnopolskiej, organizujemy „Narodowe Czytanie", uczestniczymy w „Agro Podlasiu" w Niećkowie, oraz „Pikniku Sołeckim". Biblioteka jest pomysłodawcą wpisanego już w kalendarz szczuczyńskich wydarzeń „Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych". Ogólnie Biblioteka Miejska w Szczuczynie włącza się aktywnie we wszystkie aspekty życia kulturalno- oświatowego.

Ogółem z oferty Biblioteki Miejskiej w Szczuczynie w 2015 roku skorzystało około 6000 osób.

Wnioski diagnostyczne i prognozy zmian :

- Współczesna biblioteka to miejsce, które musi sprostać oczekiwaniom coraz bardziej wymagających czytelników i oczekujących od bibliotek wyjścia spoza ram typowych usług bibliotecznych.
- Biblioteka Miejska oraz Miejski Dom Kultury jest miejscem odpoczynku, relaksu, poszukiwania, zabawy, jak również miejscem spotkań z innymi ludźmi. Dlatego też poza codzienną pracą powinny również w miarę możliwości organizować różne formy spędzania wolnego czasu zarówno dla dzieci jak i dla dorosłych.
- Połączenie biblioteki z innymi instytucjami kultury.

OBSZAR BEZPIECZEŃSTWA

Nad utrzymaniem bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Szczuczyn czuwa Posterunek Policji w Szczuczynie. Obsadę Posterunku stanowi: Kierownik, 3 dzielnicowych, 1 policjant ds. kryminalnych, 1 patrolowo – interwencyjny.

W roku 2015 Posterunek Policji w Szczuczynie przeprowadził ogółem 106 dochodzeń tj. o 11 więcej niż w analogicznym okresie 2014 roku, 102 postępowania sprawdzające tj. o 7 postępowań mniej niż w 2014 roku. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w roku 2015 wyniósł **72, 83 % tj. o 2,93 % wyższy niż w 2014, który był na poziomie - 69, 9 %**

Tabela 11 . Przestępstwa stwierdzone w poszczególnych kategoriach w latach 2014 – 2015

Lp.	Kategorie przestępstwa	Liczba wszczętych postępowań w latach	
		2014	2015
1.	kradzież	14	19
2.	kradzież z włamaniem	13	13
3.	zniszczenie lub uszkodzenie cudzej rzeczy	7	4
4.	rozbój	1	1
5.	przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	7	3
6.	bójka	2	2
7.	przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	25	23
8.	znęcanie się psychiczne, fizyczne	2	11

W 2015 roku na terenie Gminy odnotowano 11 wypadków drogowych w tym 6 ze skutkiem śmiertelnym oraz 5 z osobami rannymi. Odnotowano również 41 kolizji.

Przyczyny wypadków i kolizji drogowych:

- nadmierna prędkość,
- nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu,
- nieprawidłowe manewry w ruchu.

Najczęstszymi przyczynami **kolizji** drogowych są:

- nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu innym uczestnikom ruchu drogowego,
- niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami,
- nieprawidłowe omijanie,

- nieprawidłowe wyprzedzanie,
- nieprawidłowe wymijanie.

Zagrożenia wykroczeniami:

W 2015 roku policjanci Posterunku Policji w Szczuczynie przeprowadzili ogółem 176 czynności wyjaśniających, w tym z terenu Szczuczyna – 115, w roku 2014 – 137 czynności wyjaśniających, w tym z terenu Szczuczyna - 82, za które :

– ukarali mandatem karnym – 162 osoby (mniej o 19 w stosunku do roku 2014). Ogólnie przez policjantów Komendy Powiatowej Policji w Grajewie i Posterunku Policji w Szczuczyn na terenie miasta Szczuczyna w roku 2015 mandatem ukarano 345 osób.
– skierowali 105 wniosków o ukaranie do sądu (wzrost o 35 wniosków w porównaniu do 2014 roku).

Interwencje:

W roku 2015 policjanci z Posterunku Policji w Szczuczynie na terenie miasta oraz gminy przeprowadzili 823 interwencje (wzrost o 158 w stosunku do 2014 roku), z czego 88 to interwencje domowe (wzrost o 3 do roku 2014), w 53 przypadkach wdrażana była procedura Niebieska Karta (15 więcej procedur w stosunku do 2014 roku).

Inne wyniki dzielnicowego miasta i gminy Szczuczyn :

- liczba odwiedzonych rodzin – 662 (2014 – 781)
- liczba działań na rzecz zabezpieczenia obiektów – 219 (2014 – 230)
- spotkania ze społeczeństwem – 38 (2014 – 24)

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Szczuczyn czuwa również straż pożarna, która przeciwdziała zagrożeniom wynikającym z nieszczęśliwych zdarzeń losowych.

Bezpieczeństwo pożarowe mieszkańcom gminy Szczuczyn zapewnia Komenda Powiatowa PSP w Grajewie oraz 7 lokalnych jednostek OSP, z których jedna jest włączona do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Z analizy stanu bezpieczeństwa w gminie Szczuczyn wynika, że obecnie jest wystarczająca liczba jednostek OSP na terenie gminy, a lokalizacja tych jednostek zapewnia szybkie dotarcie do wszystkich miejscowości znajdujących się na terenie gminy Szczuczyn. Obecnie wszystkie jednostki OSP posiadają duży potencjał osobowy z bardzo wysokim zaangażowaniem w ciągły rozwój ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy. Wszystkie jednostki typu S są wyposażone w podstawowy sprzęt ratowniczy niezbędny do prowadzenia działań

ratowniczo-gaśniczych. W jednostce OSP KSRG Szczuczyn poziom usprzętowienia i stan wyszkolenia strażaków pozwala na samodzielne podejmowanie i prowadzenie działań ratowniczo-gaśniczych. Biorąc pod uwagę czas dojazdu do miejsca zdarzenia i podjęcie działań ratowniczych, to lokalne jednostki OSP dobrze wyszkolone i wyposażone w sprzęt ratowniczy są w stanie najszybciej dojechać na miejsce zdarzenia (kilka do kilkunastu minut). Średni czas dojazdu zastępu z Komendy Powiatowej PSP w Grajewie do miejscowości położonych na terenie gminy Szczuczyn to około 15 - 20 minut.

Na terenie miasta i gminy Szczuczyn funkcjonuje jak już wyżej wspomniano 7 jednostek OSP z czego jedna jest włączona do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (KSRG). Są to następujące jednostki OSP:

- OSP KSRG Szczuczyn, jednostka typu S-6,
- OSP Niedźwiadna, jednostka typu S-2
- OSP Niećkowo, jednostka typu S-1,
- OSP Bęćkowo, jednostka typu S-1,
- OSP Bzury, jednostka typu M,
- OSP Brzeźno, jednostka typu M,
- OSP Danowo, jednostka typu M.

Tabela 12 Wyposażenie w pojazdy ratowniczo- gaśnicze jednostek OPS m i g Szczuczyn

Gmina	*Nazwa OSP*	*Typ*	*Rodzaj samochodu*	*Typ samochodu*	*Rok produkcji*
Szczuczyn	Szczuczyn	S-6	GCBA 5/32	Mercedes AXOR gaśniczy	2012
			GBA-Rt 2/20	Mercedes S024 gaśniczy	1999
			GBA 2,5/16	Star gaśniczy	1980
			GLBA 1/1,2	IVECO DAILY gaśniczy	2002
			GLM 8	VW T4 gaśniczy	1993
			SLOP	Opel Astra operacyjny	2002
	Niedźwiadna	S-2	GLBA 0,2/0,5	Peugeot BOXER gaśniczy	2014
			GLM 8	Mercedes VITO gaśniczy	1998
	Bęćkowo	S-1	GLBA 0,2/0,5	Peugeot BOXER gaśniczy	2015
	Niećkowo	S-1	GCBM 6/8	Jelcz 004 gaśniczy	1986

Na terenie gminy Szczuczyn trzy jednostki OSP nie posiadają samochodów ratowniczo-gaśniczych, są to jednostki typu M. Pozostałe cztery jednostki typu S dysponują łącznie 10 samochodami ratowniczo-gaśniczymi, w tym: 2 samochody ciężkie 2 samochody średnie, 5 samochodów lekkich oraz jeden samochód operacyjny. Z przedziału wiekowego tych pojazdów wynika, że większość tych samochodów jest już wyeksploatowana, a średni wiek tych pojazdów wynosi 16 lat. Stąd konieczne jest podejmowanie działań zmierzających do zakupu nowych pojazdów ratowniczo-gaśniczych lub samochodów o lepszych parametrach operacyjno-taktycznych.

JEDNOSTKA OSP	Stan członków czynnych - strażaków OSP gminy SZCZUCZYN																
	Ogółem	Gotowość operacyjna w zakresie szkolenia ratowników czynnych w wieku 18 - 65 lat* zgodnie z ustawą o ochr. ppoż. i "Zasadami organizacji szkoleń członków Ochotniczych Straży Pożarnych biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych" - Warszawa 2015															Liczba członków OSP spełniających wymagania bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych będących w stałej gotowości operacyjnej (wiek 18 - 65 lat, posiadanie aktualnych badań lekarskich, szkolenie bhp, szkolenie pożarnicze)
		W wieku 18 - 65 lat	W tym mieszkających i pracujących na terenie miejscowości danej jednostki	W tym ilość posiadających aktualne badania lekarskie	Szkolenia podstawowe		Szkolenia dowódcze			Szkolenia specjalistyczne							
					Szkolenia strażaków ratowników OSP - część I	Szkolenia strażaków ratowników OSP jednoetapowe	Szkolenia dowódców	Szkolenia naczelników	Szkolenia komendantów gminnych	Szkolenie kierowców - konserwatorów sprzętu ratowniczego OSP	Szkolenie z zakresu ratownictwa technicznego	Szkolenie strażaków OSP z zakresu działań przeciwpowodziowych oraz ratownictwa na wodach	Kurs kwalifikowanej pierwszej pomocy	Szkolenie współpraca z LPR	Szkolenie z zakresu obsługi sprzętu ODO	Szkolenie z zakresu kierowania ruchem drogowym	
Szczuczyn	86	74	48	28	21	41	16	8	4	12	30	2	16	25	5	38	24
Niedźwiadna	34	28	32	5 *7	-	15	3	5	0	4	6	0 *2	0 *4	9	-	5	3 *9
Bęćkowo	17	11	15	9 *3	-	8 *4	1 *1	1 *1	0	3	4	0 *2	0 *4	0 *4	-	6	4 *8
Niećkowo	28	28	16	7 *5	-	5 *7	0 *2	1 *1	0	0 *3	0 *4	0 *2	0 *4	0 *4	-	2 *2	2 *10
Bzury	28	23	28	12	-	10 *2	4	2	0	3	6	0 *2	1 *3	4	--	8	9 *3
Brzeźno	22	22	22	12	-	12	0 *2	0 *2	0	8	0 *4	0 *2	0 *4	0 *4	-	0 *4	12
Danowo	20	12	20	10 *2	-	10 *2	0 *2	1 *1	0	6	0 *4	0 *2	0 *4	0*4	-	0 *4	10 *2

Tabela 13 Struktura zdarzeń (pożar, miejscowe zagrożenie, alarm fałszywy)

Lp.	Rodzaj zdarzenia	Rok 2008	Rok 2012	Rok 2015
1.	Pożar	17	20	39
2.	Miejscowe zagrożenie	60	141	77
3.	Alarm fałszywy	0	0	1
Razem		**77**	**161**	**117**

Tabela 14 Liczba i rodzaj miejscowych zagrożeń na terenie miasta i gminy Szczuczyn

Lp.	Rodzaj miejscowego zagrożenia	Rok 2008	Rok 2012	Rok 2015
1.	Małe	1	8	4
2.	Lokalne	56	133	72
3.	Średnie	3	0	1
4.	Duże	0	0	0
5.	Gigantyczne	0	0	0
Razem		**60**	**141**	**77**

Tabela 15. Liczba i rodzaj pożarów na terenie miasta i gminy Szczuczyn

Lp.	Rodzaj pożaru	Rok 2008	Rok 2012	Rok 2015
1.	Mały	16	19	34
2.	Średni	1	1	4
3.	Duży	0	0	1
4.	Bardzo duży	0	0	0
Razem		**17**	**20**	**39**

Dane: KPPSP Grajewo

Pod względem ogólnej liczby zdarzeń dominował rok 2012 w stosunku do lat 2008 i 2015. W roku 2012 najwięcej interwencji dotyczyło miejscowych zagrożeń – 141 w tym lokalnych 133. Wzrasta liczba pożarów, w roku 2015 miało miejsce 39 pożarów, w tym 34 małe, 4 średnie oraz 1 duży (od 2008 roku o 22 pożary).

Jeszcze do niedawna straż pożarna realizowała przede wszystkim zadania związane z pożarami, w szczególności takie jak ewakuacja, gaszenie i likwidacja skutków. Najczęściej jednak strażacy biorą udział w akcjach pożarowych i akcjach ratunkowych w trakcie wypadków komunikacyjnych. Ponadto prowadzą również programy edukacyjne i prewencyjne w obszarze bezpieczeństwa. I tak w latach 2008, 2011, 2015 zrealizowano następujące programy :

1. „Las płonie szybko - Rośnie powoli" - program informacyjno – edukacyjny dotyczący bezpieczeństwa pożarowego na terenach śródleśnych.
2. „Czad cichy zabójca" – program informacyjno - edukacyjny na temat szkodliwości i profilaktyki tlenku węgla.
3. „Czujka w każdym domu" - program informacyjno - edukacyjny na temat zabezpieczeń czynnych od tlenku węgla. W 2014 roku na terenie miasta Szczuczyn strażacy OSP zamontowali w mieszkaniach łącznie14 czujek dymu.
4. „Bezpieczne gospodarstwo rolne" - program informacyjny na temat bezpieczeństwa pożarowego przy omłotach i składowaniu płodów rolnych.
5. „Bezpieczna woda" - program informacyjno - edukacyjny dotyczący bezpiecznego zachowania się na akwenach wodnych w okresie letnim i zimowym.
6. „Nie bądźmy obojętni" – program profilaktyczny dotyczący bezdomnych, osób starszych, mieszkających samotnie - ludzi narażonych na zamarznięcie. W okresie zimowym.
7. „Woda ach ta woda" - program informacyjno - edukacyjny dotyczący bezpiecznego zachowania się na akwenach wodnych.
8. „Bezpieczne Wakacje" - program informacyjno - edukacyjny dotyczący bezpiecznego zachowania się podczas letniego wypoczynku.
9. „Bezpieczne ferie zimowe" - program informacyjno - edukacyjny dotyczący bezpiecznego zachowania się podczas zimowego wypoczynku.

Corocznie strażacy z terenu gminy Szczuczyn mają możliwość sprawdzenia umiejętności i sprawności podczas rywalizacji w zawodach sportowo – pożarniczych organizowanych zarówno na szczeblu gminnym, jak i powiatowym. Obchodzony jest „Dzień Strażaka", podczas tej uroczystości zasłużonym strażakom wręczane są odznaczenia oraz dyplomy i listy pochwalne. Ochotnicy zrzeszeni w jednostkach OSP zaliczają się do grona ludzi najbardziej zasłużonych, zarówno w dziedzinie ochrony mienia, jak i kultywowania miejscowej tradycji.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 29 lipca 2005 r., przemoc należy rozumie jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste (osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy". Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie jest:

- zjawiskiem wynikającym z działania człowieka (działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego członka rodziny przeciwko pozostałym),
- intencjonalna (zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu),

poza tym:

- wykorzystuje przewagę sił, uniemożliwiając samoobronę i opiera się na władzy i kontroli,
- narusza prawa i dobra osobiste krzywdzonego członka rodziny
- powoduje szkody na zdrowiu fizycznym, psychicznym oraz cierpienie i krzywdy moralne u osób, których dotyka.

Przemoc zagraża życiu, niesie ze sobą cierpienie fizyczne, rany, siniaki, ale przede wszystkim powoduje niewyobrażalnie wszelkie szkody psychiczne u ofiar, które najczęściej przez lata doświadczają znęcania się, wykorzystywania lub zaniedbywania. Przemoc domowa w rodzinie to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, rozsadza go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie ze sobą ryzyka dziedziczenia przez dzieci doznające przemocy i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwala się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa. Niezbędne jest zatem podejmowanie planowanych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

Właściwe zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne. Przemoc domowa jest problemem złożonym, o którym nie łatwo się rozmawia, a który jeszcze trudniej jest zbadać. Istniejące statystyki pozwalają oszacować jedynie jego przybliżone rozmiary. Oficjalne statystyki nie obejmują niezgłaszanych przypadków przemocy, a problematyka przemocy jest traktowana jako sprawa wstydliwa, drażliwa, skrywana w czterech ścianach domu, stąd proces badawczy napotyka na liczne bariery

metodologiczne. Należy stwierdzić wzrost interwencji domowych i prowadzenie w ich wyniku procedury „Niebieskie Karty". Z roku na rok systematycznie wzrasta liczba sporządzanych NK. W roku 2013 było ich 15, 2014 – 39, 2015 – 54. Coraz więcej osób korzysta z pracy socjalnej udzielanej przez pracowników socjalnych oraz działającego na terenie Gminy Szczuczyn Punktu Konsultacyjnego, w którym pomocy i wsparcia udziela psycholog.

Rozpoznanie skali zjawiska, wyłącznie na podstawie danych statystycznych Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji czy innych instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej nie daje pełnego zobrazowania skali zjawiska. Często przemoc nie wychodzi poza próg domu. Osoby będące ofiarami przemocy nie szukają pomocy wśród innych też instytucji z różnych powodów. Trzeba również mieć na uwadze, że ofiarami przemocy w rodzinie są dzieci, które z reguły nie potrafią same poprosić o pomoc, a które rozwijając się w atmosferze przemocy nabywają negatywne wzorce zachowań i niejednokrotnie zostają sprawcami przemocy w rodzinie już jako rodzice.

Wnioski diagnostyczne i prognozy zmian :

- Na przestrzeni lat 2012-2015 nastąpiło zmniejszenie liczby przestępstw na terenie Gminy, zmniejszenie aktów wandalizmu i chuligaństwa poprzez odpowiednie zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- Dzięki współpracy służb poprawiła się ochrona ofiar przestępstw,
- Można prognozować zwiększenie aktywności służb publicznych w przeciwdziałaniu przestępczości i przemocy, ale potrzebne jest zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą, prowadzenie specjalistycznych terapii dla sprawców przemocy
- Potrzebne jest podnoszenie stanu wyszkolenia strażaków Ochotniczych Straży Pożarnych, by jak największa ich liczba miała uprawnienia do bezpośredniego udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych.
- Konieczne w najbliższym okresie także doposażenie istniejących jednostek w nowoczesny sprzęt ratowniczy i ubrania specjalne zapewniające bezpieczeństwo podczas działań ratowniczych.
- Konieczna jest edukacja społeczna na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Pomoc społeczna na terenie Gminy Szczuczyn

Instytucją realizującą świadczenia z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Szczuczyn jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie jest jednostką budżetową, powołaną do realizacji zadań pomocy społecznej gminy zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej działającego na podstawie :

- uchwały Nr 48/XII Rady Narodowej Miasta i Gminy w Szczuczynie z dnia 24 kwietnia 1990r. w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczuczynie,
- uchwały Nr 141/XVIII/16 Rady Miejskiej w Szczuczynie z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie uchwalenia Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczuczynie, ze zmianami.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje statutowe zadania wynikające z ustaw dotyczących pomocy społecznej, przepisów wykonawczych wydanych na ich podstawie oraz Uchwał Rady Miejskiej. Ośrodek swoim działaniem obejmuje wszystkie miejscowości wchodzące w skład gminy. W Ośrodku zatrudniona jest profesjonalna kadra, realizująca cele i zadania wynikające z ustaw. Strukturę zatrudnienia w Ośrodku Pomocy Społecznej w Szczuczynie w roku 2015 przedstawia poniższy schemat.

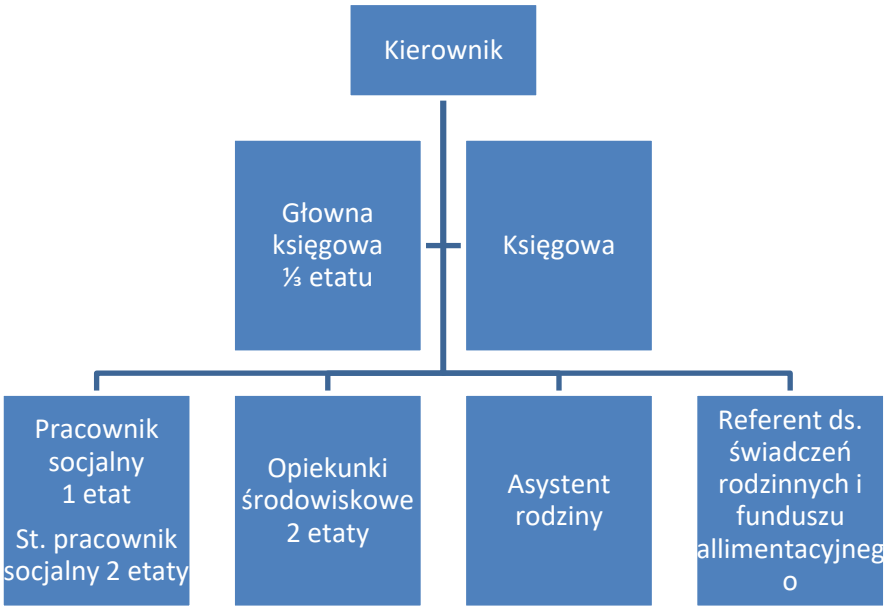

Zasadniczym celem działania pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna w miarę możliwości doprowadza do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Do zadań ośrodka pomocy między innymi należy przyznawanie i wypłacanie zasiłków pieniężnych; udzielanie pomocy rzeczowej; schronienia, posiłku, ubrania - osobom tego pozbawionym; świadczenie usług opiekuńczych w domu; pokrywanie wydatków na świadczenia zdrowotne; sprawienie pogrzebu; opłacenie składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i zdrowotne, udzielenie pomocy mającej na celu życiowe usamodzielnienie się i integrację ze środowiskiem. Ważnym zadaniem jest również praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Są to zadania złożone i trudne. Wymagają bowiem uwzględnienia nie tylko aktualnych, doraźnych potrzeb osób i rodzin, lecz także włączenia się w realizację takiego modelu pomocy środowiskowej, który polega na mobilizowaniu osób i rodzin do aktywnego radzenia sobie z problemami przy wykorzystaniu lokalnego potencjału. Pomoc środowiskowa zakłada współdziałanie służb socjalnych z wieloma podmiotami, m.in. policją, sądem, placówkami służby zdrowia, szkołami, urzędami, organizacjami pozarządowymi itp. Klienci pomocy społecznej to przede wszystkim osoby o niskich dochodach, bezrobotni, niepełnosprawni, przewlekle chorzy, osoby niezaradne życiowo, bezradne w sprawach opiekuńczo wychowawczych, osoby samotne, uzależnione, jak również osoby opuszczające zakłady karne.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również zadania spoza zakresu pomocy społecznej - prowadzi wypłatę dodatków mieszkaniowych, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, prowadzi również postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, przyznaje i wypłaca stypendia szkolne i zasiłki szkolne, realizuje zadania z zakresu wspierania rodziny, przyjmuje wnioski o zryczałtowane dodatki energetyczne, oraz realizuje zadania związane z wdrażaniem rządowego programu Karty Dużej Rodziny.

Jak wynika z danych sprawozdawczych OPS w roku 2013 z pomocy społecznej korzystało 335 rodzin (1 195 osób w rodzinach), w roku 2014 - 334 rodzin (1 162 osób w rodzinach), w 2015r. - 314 rodzin (1 091 osób w rodzinach).

Tabela 16. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w 2015r. w gminie

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych/ bez względu na ich rodzaj, formę liczbę oraz źródło finansowania.	566	314	1 091
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej – ogółem	x	260	926

Tabela17 . Ilość osób korzystających z pomocy społecznej w zależności od przyczyny w latach 2013 - 2015

Przyczyny	Rok 2013		Rok 2014		Rok 2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	**302**	**1 080**	**274**	**950**	**253**	**862**
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	3	3	0	0	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	**0**	**0**	**71**	**422**	**70**	**411**
Bezrobocie	**226**	**696**	**218**	**655**	**205**	**616**
Długotrwała lub ciężka choroba	64	202	56	185	57	179
Niepełnosprawność	46	157	47	150	41	124
Bezradność w sprawach op. wych. - w tym:	**117**	**565**	**115**	**553**	**110**	**505**
• rodziny niepełne	**29**	**102**	**28**	**98**	**27**	**100**
• rodziny wielodzietne	**59**	**356**	**49**	**305**	**42**	**246**
Przemoc	4	18	1	2	19	63
Alkoholizm	1	2	1	5	2	6
Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	6	8	2	3
Zdarzenie Losowe	1	1	11	19	8	15
Klęska Żywiołowa	0	0	0	0	0	0
Razem:	**853**	**3 183**	**877**	**3 352**	**838**	**3 130**

Z powyższych danych wynika ze głównymi powodami przyznania pomocy niezmiennie na przestrzeni lat jest : ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym:

rodziny niepełne i wielodzietne. Nie odnotowano wsparcia Ośrodka w zakresie narkomanii, klęsk żywiołowych i ekologicznych, sieroctwa oraz ochrony ofiar handlu ludźmi.

Tabela 18. Rodzaje przyznawanej pomocy społecznej w latach 2013 – 2015

Rodzaj zasiłku (świadczenia, pomocy)	Rok 2013		Rok 2014		Rok 2015	
	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
Zasiłek stały	16	74 828	18	85 498	18	97 848
Zasiłki okresowe	**200**	**494 650**	**198**	**491 819**	**168**	**441 241**
Zasiłki celowe i w naturze w tym: zasiłki celowe specjalne	**150**	**59 160**	**145**	**70 640**	**128**	**70 269**
Posiłek	**374**	**192 458**	**352**	**173 819**	**341**	**137 884**
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków w wyniku klęski żywiołowej	-	-	-	-	-	-
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków w wyniku zdarzenia losowego	1	3 000	11	8 500	5	7 200
Sprawienie pogrzebu	-	-	-	-	-	-
Składka zdrowotna za osoby pobierające zas. stały	15	6 368,16	16	7 226,12	16	8 261,04

Dokonując analizy danych w tabeli należy stwierdzić, że kwota środków finansowych na pomoc społeczną i inne świadczenia oraz liczba osób korzystających z ww. świadczeń pomocy społecznej od 2013 r. utrzymuje się na stałym poziomie z lekkim spadkiem. Analiza liczby osób korzystających z poszczególnych rodzajów pomocy ukazuje, że najwięcej osób korzysta z zasiłków okresowych, celowych w formie posiłku w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" oraz celowych jednorazowych.

W ramach realizacji zadań pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie mając na względzie realizowanie integracji społecznej i jej polityki współdziała między innymi z:

- Placówkami służby zdrowia
- Gminną Komisją Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Powiatowym Urzędem Pracy w Grajewie
- Policją
- Sądem Rodzinnym oraz kuratorami zawodowymi, społecznymi
- Szkołami
- Organizacjami społecznymi

- Radą Miejską
- Sołtysami
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. nie definiuje ubóstwa, ale przyjmuje się, że ubogimi są osoby lub rodziny, których dochód jest niższy lub równy określonemu w ustawie o pomocy społecznej dochodowi uprawniającemu do bezzwrotnej pomocy finansowej oraz bezpłatnych świadczeń w tym: praca socjalna, interwencja kryzysowa, posiłek, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, pobyt w domu pomocy społecznej.

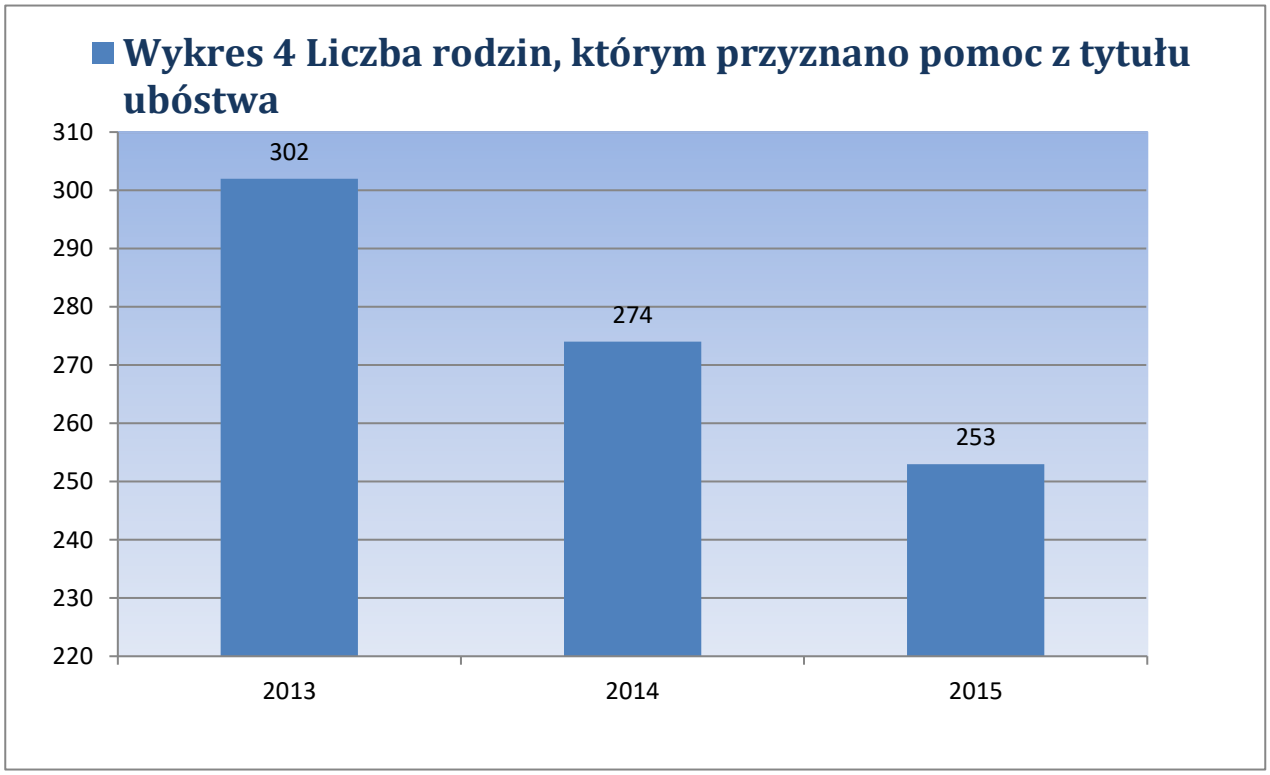

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, iż liczba rodzin ubiegająca się o pomoc społeczną z powodu ubóstwa utrzymuje się na stałym poziomie z lekkim spadkiem w roku 2015. W roku 2013 z pomocy z powodu ubóstwa skorzystało 302 rodziny (1 080 osób w rodzinach), w roku 2014 - 274 rodzin (950 osób w rodzinach), w roku 2015 - 253 (862 osób w rodzinach).

Wykluczenie społeczne jest powiązane w sposób istotny z występowaniem ubóstwa. Zjawisko wykluczenia społecznego jest trudno definiowalne. Mamy bowiem do czynienia z kilkoma nakładającymi się wymiarami marginalizacji. W większości definicji wykluczenie społeczne jest określane w kategoriach niemożności uczestniczenia w istotnych aspektach życia społecznego, gospodarczego, politycznego i kulturalnego danego społeczeństwa. Ponadto nieuczestniczenie to nie jest wynikiem wyboru jednostki lecz przeszkód, jakie ona napotyka. Poszczególne wymiary ubóstwa często nakładają się na siebie, pogłębiając tym samym marginalizację jednostek. Ubóstwo odnosi się do osób, rodzin lub grup osób, których zasoby (materialne, kulturowe i społeczne) są ograniczone w takim stopniu, że poziom ich życia obniża się poza akceptowane minimum w kraju zamieszkania. Wykluczenie społeczne, które najprościej ujmując – polega na niepodejmowaniu zwyczajowej i społecznie akceptowanej drogi życiowej lub wypadaniu z niej, dotyczy m.in. osób, rodzin lub grup ludności, które:

- żyją w niekorzystnych warunkach ekonomicznych (bieda, ubóstwo materialne);
- zostają dotknięte niekorzystnymi procesami społecznymi, wynikającymi z masowych i dynamicznych zmian rozwojowych, np. kryzysów, gwałtownego upadku branż czy regionów;
- nie zostały wyposażone w kapitał życiowy umożliwiający im zdobycie normalnej pozycji społecznej, odpowiedniego poziomu kwalifikacji, wejście na rynek pracy lub założenie rodziny, co dodatkowo utrudnia dostosowywanie się do zmieniających się warunków społecznych i ekonomicznych;
- nie mają dostępu do odpowiednich instytucji pozwalających na wyposażenie w kapitał życiowy, jego rozwój i pomnażanie, co wynika z niedorozwoju tych instytucji spowodowanego brakiem priorytetów, brakiem środków publicznych, niską efektywnością, funkcjonowania.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest problemem, który koncentruje się wokół rodziny. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m. in. niedojrzałością emocjonalną, problemy we współżyciu z ludźmi, konflikty i trudności adaptacyjne, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, upośledzenie umysłowe jednego lub obojga rodziców, śmierć jednego lub obojga rodziców, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, wartości i norm,

ucieczki z domów. Czynnikiem sprzyjającym pogłębianiu się niewydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin jest w wielu przypadkach długotrwałe bezrobocie i wynikające z niego ubóstwo.

Liczbę rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych obrazuje poniższy wykres:

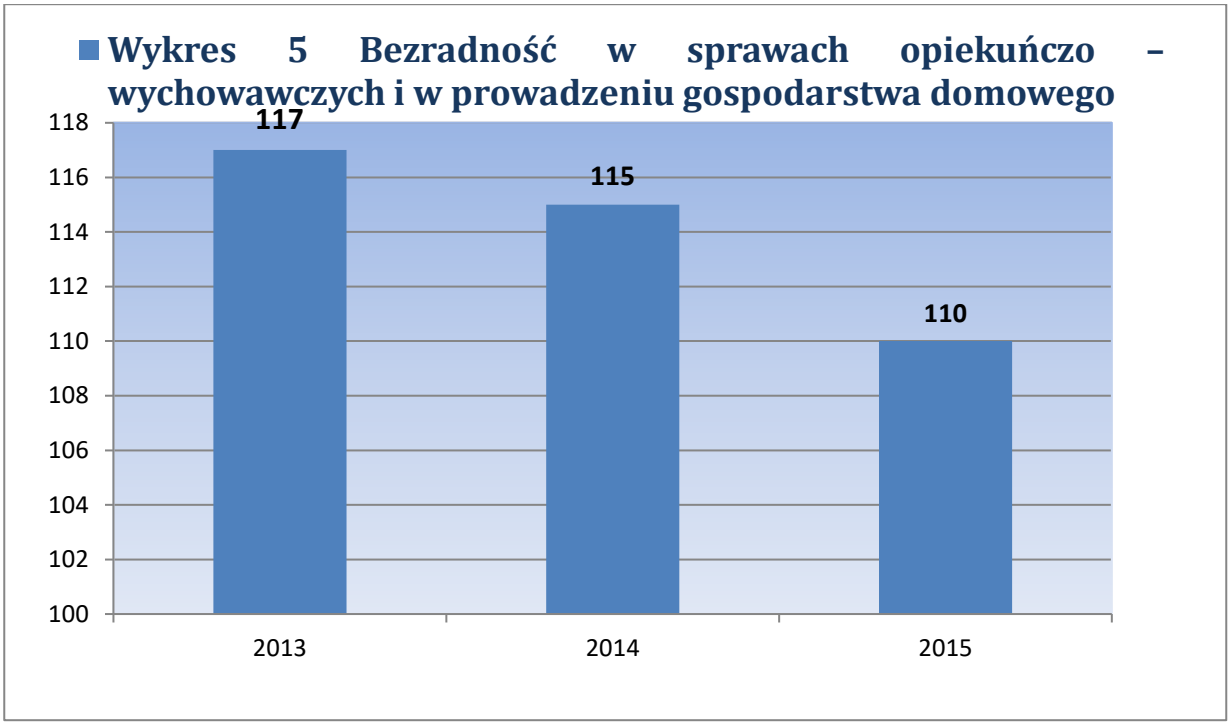

Od 2013 roku problemem bezradności zajmuje się asystent rodziny, który na bieżąco stara się pomagać rodzinom w danym zakresie. Celem współpracy jest: wsparcie rodzin destrukcyjnych w przezwyciężaniu codziennych trudności związanych z opieką i wychowaniem dzieci oraz doprowadzenie do osiągnięcia stabilizacji życiowej rodziny, aby dzieci uniknęły umieszczenia w placówkach opiekuńczych i rodzinach zastępczych.

W 2015 roku asystent rodziny objął swoją pomocą 14 rodzin.

Zadania i efekty wykonane w 2015 roku przez asystenta rodziny:

- Pomoc rodzinom w zakresie realizacji planu pomocy rodzinie na poziomach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, społecznym. Motywacja podopiecznych do dbania o zdrowie (np. wizyta profilaktyczna u stomatologa, ginekologa), monitorowanie wizyt lekarskich, motywowanie do dbania o porządek w domu, zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych rodzin: przekazanie odzieży, ubrań, zabawek oraz artykułów szkolnych dla dzieci, pomoc w wypełnianiu dokumentacji oraz

realizowaniu spraw w urzędach, wsparcie rodzin w przezwyciężaniu codziennych trudności związanych z opieką i wychowaniem dzieci.

Wnioski diagnostyczne i prognozy zmian obszaru pomoc społeczna:

- Liczba rodzin ubiegająca się o pomoc społeczną z powodu ubóstwa utrzymuje się na stałym poziomie z lekkim spadkiem w roku 2015.
- Najczęstsze powody korzystania z pomocy to: ubóstwo nadal, bezrobocie i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
- Spada liczba rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
- Konieczne jest jednak zapewnienie odpowiednich warunków bytowych osobom i rodzinom potrzebującym, szczególnie osobom długotrwale wymagającym wsparcia.
- Niezbędne jest podejmowanie działań mających na celu wsparcie osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Długotrwała lub ciężka choroba, Niepełnosprawność, osoby starsze

Od lat istotnym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jest także długotrwała choroba, określana – z medycznego punktu widzenia – jako choroba przewlekła. Problem ten jest porównywalny pod względem natężenia występowania do problemu bezrobocia, jednak jego skutki są o wiele trudniejsze do wyeliminowania, ponieważ w znacznie mniejszym stopniu zależą od samej osoby, a ponadto wymagają znacznych nakładów finansowych przez dłuższy czas. W wielu przypadkach problem ten jest nierozwiązywalny, bowiem choroba przewlekła, wiąże się przede wszystkim z tym, że dolegliwości zdrowotne nie mijają, a wręcz przeciwnie utrzymują się latami albo nasilają się w miarę upływu czasu i kończą zaliczeniem osoby do stopnia niepełnosprawności przez organy do tego uprawnione.
Z powodu długotrwałej choroby w roku 2013 z pomocy korzystało 64 rodzin (202 osób w rodzinach), w 2014r. – 56 (185 osób w rodzinach), w roku 2015r.- 57 (179 osób w rodzinach).

Osoby niepełnosprawne, według przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych. Niepełnosprawność to czynnik, który prowadzi do pogorszenia kondycji finansowej każdej rodziny bez względu na jej przynależność społeczno-zawodową i miejsce zamieszkania. Przyczyną takiej sytuacji, są m.in. wydatki

na leczenie, rehabilitacji różnego typu świadczenia. Rodziny te wymaga pomocy, zwłaszcza nieinstytucjonalnej, maksymalnie zindywidualizowanej i dostosowanej do jej potrzeb.

Na podstawie danych i przeprowadzonych rodzinnych wywiadów środowiskowych liczba osób korzystających z pomocy społecznej z niepełnosprawnością w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym na przełomie lat 2013/2015 utrzymywała się następująco: w 2013 roku pomocy społecznej z ww. powodu udzielono 46 rodzinom (157 osób w rodzinach) W roku 2014 było to 47 rodzin z 150 osobami. Natomiast w 2015 roku z przyczyny niepełnosprawności udzielono pomocy dla 41 rodzin (124 osoby w tych rodzinach).

Do potrzeb osób niepełnosprawnych w Gminie Szczuczyn sukcesywnie zostały przystosowane budynki użyteczności publicznej (poprzez wykonanie podjazdów) m.in. budynek Urzędu Miejskiego, Przychodni Rejonowej, Biblioteki, Kościoła.

Liczba osób starszych , emerytów, rencistów z roku na rok zwiększa się. Prognozy demograficzne wskazują, że w kolejnych latach procent osób w starszym wieku w całej populacji będzie systematycznie wrastać. Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć : samotność, przewlekłą chorobę, niepełnosprawność, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Zmieniająca się struktura i funkcje współczesnej rodziny nie sprzyjają kształtowaniu się warunków do sprawowania opieki nad sędziwym członkiem rodziny. Coraz częściej osoby starsze tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe, a jeśli już mieszkają razem z dziećmi, to przede wszystkim ich świadczenia emerytalne stanowią źródło pewnego i stałego dochodu rodzin wielopokoleniowych. Ludzie starsi objęci systemem pomocy społecznej w Gminie Szczuczyn korzystają z różnych form wsparcia, w tym między innymi : specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania , pomocy materialnej w formie zasiłków celowych na pokrycie kosztów leczenia, zakupu żywności, pomocy w postaci żywnościowej z programu FEAD, pobytu w domu pomocy społecznej lub zakładzie opiekuńczo - leczniczym.

Starość jest okresem trudnym, człowiek musi zostać do niej odpowiednio przygotowany. Znamienną rolę w tym procesie odgrywają instytucje wspierające osoby starsze, rodzina, znajomi i cała społeczność. W związku z postępującym procesem starzenia się ludności naszego kraju następuje systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Analogiczną sytuację można zaobserwować również w naszej gminie. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 15,86 % ogółu mieszkańców. W 2015 roku 3 osoby starsze, chore wymagające całodobowej opieki i pielęgnacji z terenu gminy przebywało w domach pomocy społecznej.

Aktywizacja i integracja w środowisku lokalnym osób w wieku poprodukcyjnym powinna być realizowana przez promowanie i wspieranie rozwiązań służących pełniejszej integracji społecznej. Przede wszystkim

chodzi o wzmacnianie różnych form samoorganizacji, samodzielności i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Ważne są także działania wspierające więzi międzypokoleniowe i poczucie odpowiedzialności młodszych pokoleń za osoby starsze z otoczenia rodzinnego i sąsiedzkiego. W pomocy społecznej dąży się do tego, aby działania podejmowane dla tej grupy osób przyczyniały się do większej aktywności, samodzielności i utrzymania kondycji psychofizycznej osób starszych na jak najwyższym poziomie. W większym zakresie wykorzystanie zasobów intelektualnych i twórczych osób starszych do aktywizacji środowiska lokalnego.

Wnioski diagnostyczne i prognozy zmian :

- Potrzebny jest wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe osób starszych i niepełnosprawnych
- Na rynku pracy należy zwiększyć zatrudnienie osób z niepełnosprawnością,
- Konieczne są działania w ramach zwiększenia szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- Zwiększa się również zapotrzebowanie na usługi opieki instytucjonalnej. Wzrastają potrzeby w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób starszych, niepełnosprawnych oraz długotrwale chorych.
- Niezbędne jest dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W 2015 roku na terenie Gminy Szczuczyn funkcjonowało 13 organizacji pozarządowych:

1. Stowarzyszenie Rozwoju Edukacji Wiejskiej Piast
2. Miejski Ludowy Klub Sportowy "WISSA"
3. Stowarzyszenie " Nasz Szczuczyn"
4. Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy " GWIAZDA" przy Urzędzie Miejskim w Szczuczynie
5. Ochotnicza Straż Pożarna w Szczuczynie
6. Ochotnicza Straż Pożarna w Bęćkowie
7. Ochotnicza Straż Pożarna w Bzurach
8. Ochotnicza Straż Pożarna w Danowie
9. Ochotnicza Straż Pożarna w Niećkowie
10. Ochotnicza Straż Pożarna w Niedźwiadnej
11. Ochotnicza Straż Pożarna w Brzeźniu.
12. Stowarzyszenie Na Rzecz rodziny WESTA
13. Podlaskie Stowarzyszenie Kadry Zarządzającej Sektora Rolnego

3. CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ

Celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie i destabilizujących życie mieszkańców. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

Z zebranych oczekiwań, co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych, sformułowano cele strategii:

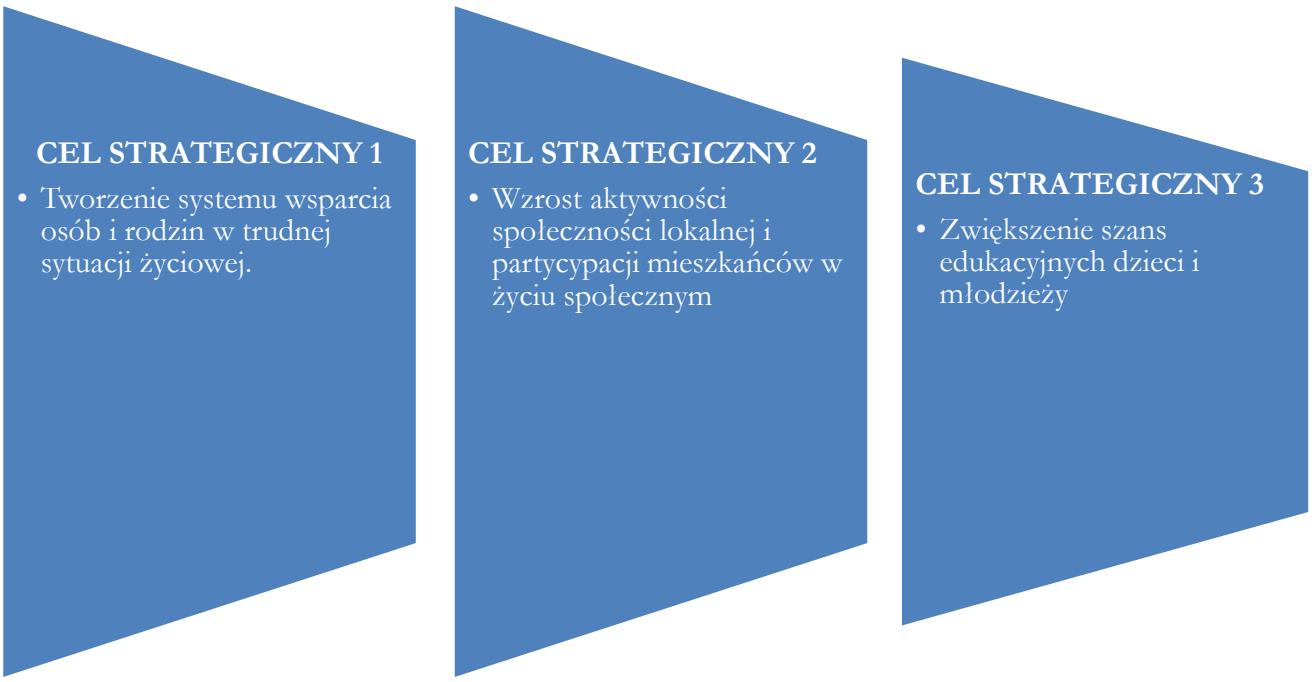

CEL 1 : Tworzenie systemu wsparcia osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej.

Proponowane kierunki działań

1.1. Pomoc rodzinom niezaradnym wychowawczo w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo wychowawczych

1.2. Prowadzenie kompleksowego systemu wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętych przemocą.

1.3 Zapewnienie rodzinom i osobom odpowiednich warunków do życia i rozwoju

1.4. Wzrost zaradności życiowej mieszkańców

1.5 Rozwój form pomocy bezrobotnym i ich rodzinom, w tym aktywnej integracji i ekonomii społecznej

CEL 2 : Wzrost aktywności społeczności lokalnej i partycypacji mieszkańców w życiu społecznym

Proponowane kierunki działań

2.1. Pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców

2.2. Aktywizacja osób starszych i niepełnosprawnych do udziału w życiu społecznym

2.3 Rozwój organizacji społecznych

2.4 Budowanie systemu gminnego na rzecz partycypacji

CEL 3 : Zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

Proponowane kierunki działań

3.1. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży

3.2. Poprawa warunków rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży.

3.3 Przygotowanie i realizacja celowych projektów na rzecz edukacji.

3.4 Budowanie kompetencji kadr edukacji, kultury i organizacji młodzieżowych

4. HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII NA LATA 2017-2020 WRAZ ZE WSKAŹNIKAMI I RAMAMI FINANSOWYMI

Harmonogram prezentuje wybrane na lata 2017-2020 kierunki działania i zadania służące ich realizacji.

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Ramy finansowe	Zmiany efekty	Wskaźniki	Lata
CEL STRATEGICZNY 1: **Tworzenie systemu wsparcia osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej** **Kierunki działań** **1.1. Pomoc rodzinom niezaradnym wychowawczo w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo wychowawczych**						
1.1.1.	Systematyczna praca socjalna z rodzinami polegająca przede wszystkim na diagnozie deficytów w zakresie pelnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczych oraz zaniedbań względem dzieci	OPS, PCPR,	Budżet gminy, budżet państwa PO KL, dotacje i inne	Poprawa kondycji fizycznej, psychicznej, wspieranie osób w sytuacjach trudnych, wspierania rodzin w prawidłowym ich funkcjonowaniu	Liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej, liczba rodzin objęta wsparciem	2017-2020
1.1.2.	Współpraca z instytucjami zajmującymi się problematyką bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i problemów bytowych	OPS, sąd, kuratorzy, przedstawiciele szkół, policja, PCPR,	Budżet gminy, budżet państwa, , środki pomocowe UE i inne	- poprawa rozwoju psychicznego dzieci i młodzieży, pomoc w rozwiązywaniu problemów, ograniczenie liczby uczniów z problemami pedagogiczno – wychowawczymi	Liczba rodzin Liczba kontaktów	2017-2020
1.1.3.	Ułatwienie rodzinom dostępu do poradnictwa prawnego oraz psychologiczno – pedagogicznego	OPS, Gmina, PCPR	Budżet gminy, budżet państwa, , środki pomocowe UE i inne	Poprawa kondycji fizycznej, psychicznej, wspieranie osób w sytuacjach trudnych, wspierania rodzin w prawidłowym ich funkcjonowaniu	Liczba rodzin	2017-2018
1.1.4.	Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny	GOPS, Gmina, GKRPA, ZI szkoły, policja, organizacje pozarządowe,	Budżet gminy, budżet państwa, inne źródła	Zgodnie ze wskaźnikami programu	zgodnie ze wskaźnikami programu	2017-2020

1.1.5.	Pomoc materialna i rzeczowa rodzinom wymagającym wsparcia, w tym min. pozyskiwanie nieodpłatne różnego rodzaju rzeczy i artykułów gospodarstwa domowego	OPS, placówki oświatowe - organizacje pozarządowe	Budżet gminy, budżet państwa, inne źródła	Poprawa funkcjonowania rodzin	liczba udzielonych świadczeń -liczba rodzin objętych programem wsparcia	2017-2020
1.1.6.	Kontynuowanie usług asystenta rodziny	OPS, Gmina	Budżet państwa, budżet gminy, inne źródła	Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rodziny, pozostanie dzieci w środowisku zamieszkania	Liczba rodzin, Liczba asystentów	2017-2018
Kierunki działań **1.2 Prowadzenie kompleksowego systemu wsparcia i pomocy rodzinom dotkniętych przemocą.**						
1.2.1.	Realizacja procedury „NIEBIESKIE KARTY"	OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Gmina , Policja, GKRPA	Budżet gminy, budżet państwa,	Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie. tworzenie nowych form pomocy rodzinie,	liczba osób/rodzin objęta wsparciem, liczba założonych kart	2017-2020
1.2.2.	Podejmowanie działań profilaktycznych ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców	OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Gmina , Policja, Kuratorzy	Budżet gminy, budżet państwa,	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie społecznie pożądanego modelu rodziny prowadzący do zmniejszenia trudności w pełnieniu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci i młodzieży.	liczba rodzin osób korzystających z tej formy pomocy	2017-2020
1.2.3.	Organizowanie wsparcia specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, itp.) dla ofiar i sprawców przemocy	OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Gmina , Policja, , PCPR,	budżet gminy budżet powiatu środki krajowe, środki UE środki własne instytucji i organizacji	Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.	liczba osób objętych oddziaływaniem, liczba placówek i/lub osób zaangażowanych do udzielenia wsparcia ofiarom i sprawcom przemocy	2017-2018
1.2.4.	Minimalizowanie potencjalnych przyczyn występowania przemocy w rodzinie poprzez zaspokojenie jej podstawowych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia rodzinne, świadczenie pracy socjalnej).	OPS,	budżet gminy	Stworzenie środowiska przyjaznego dzieciom i ich rodzicom, poprawa funkcjonowania rodzin.	liczba i formy udzielanej pomocy, liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą.	2017-2020
1.2.5	Realizacja działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych zmierzających do ograniczenia występowania zjawiska przemocy w rodzinie.	OPS, ZI, GKRPA, Policja, szkoły	Budżet gminy, budżet państwa,	poprawa funkcjonowania rodzin, tworzenie nowych form pomocy rodzinie	Ilość procedur Niebieska Karta, ilość grup roboczych	2017-2020

Kierunki działań **1.3. Zapewnienie rodzinom i osobom odpowiednich warunków do życia i rozwoju**						
1.3.1.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom i rodzinom o niskich dochodach, w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.	OPS	Budżet gminy, budżet państwa, dotacje i inne	Poprawa sytuacji materialno – bytowej rodziny	Liczba świadczeń Liczba rodzin korzystających z pomocy	2017-2020
1.3.2.	Dożywianie dzieci w szkołach oraz przyznawanie pomocy na zakup żywności dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej.	OPS, szkoły, organizacje pozarządowe i inne	Budżet gminy, budżet państwa, dotacje, darowizny i inne	Każde dziecko potrzebujące otrzyma ciepły posiłek, poprawa sytuacji finansowej rodzin	Liczba świadczeń Liczba rodzin korzystających z pomocy	2017-2020
1.3.3.	Pomoc, rodzinom wielodzietnym i niepełnym.	OPS, organizacje pozarządowe i inne	Budżet gminy, budżet państwa, dotacje i inne	Poprawa sytuacji finansowej	Liczba świadczeń Liczba rodzin korzystających z pomocy	2017-2020
1.3.4.	Wspieranie rodzin, w których żyją osoby starsze, przewlekle chore, niepełnosprawne, w działaniach zmierzających do zaspokajania ich potrzeb i utrzymania ich w środowisku zamieszkania.	OPS, gmina, organizacje pozarządowe i inne	Budżet gminy, budżet państwa, NFZ, PFRON, dotacje i inne	Poprawa jakości życia, poprawa sytuacji finansowej,	Liczba rodzin, Liczba osób	2017-2020
1.3.5.	Zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.	OPS, organizacje pozarządowe i inne	Budżet gminy, Budżet państwa, środki pomocowe UE i inne	Utrzymanie osób w środowisku zamieszkania, poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych i obłożnie chorych	Liczba osób objętych pomocą, liczba udzielonych świadczeń	2017-2020
1.3.6.	Kierowanie do DPS osób wymagających całodobowej opieki	OPS, gmina	Budżet gminy, budżet państwa,	Zapewnienie całodobowej opieki	Liczba osób skierowanych do DPS	2017-2020
1.3.7.	Pomoc osobom niepełnosprawnym w pozyskaniu sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego oraz informowanie o przysługujących im ulgach i uprawnieniach.	OPS, PFRON, PCPR, NFZ	Budżet państwa, budżet gminy, dotacje i inne	Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych, poprawa stanu zdrowia,	Liczba rodzin, Liczba osób	2017-2019
Kierunki działań **1.4. Wzrost zaradności życiowej mieszkańców**						
1.4.1.	Organizowanie prac społecznie użytecznych , interwencyjnych i robót publicznych, staży	PUP, OPS, jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego, firmy prywatne	Budżet państwa, środki pomocowe UE, dotacje i inne	Wzrost aktywności zawodowej, poprawa sytuacji finansowej i życiowej osób bezrobotnych, zmniejszenie poziomu bezrobocia	Liczba osób bezrobotnych zatrudnionych w ramach wymienionych prac	2017-2020

1.4.2.	Rozwijanie współpracy z PUP w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie gminy - upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach i kursach umożliwiających zmianę kwalifikacji zawodowych	PUP, OPS	Budżet państwa, budżet gminy, dotacje, środki pomocowe UE	Wzrost aktywności zawodowej, poprawa sytuacji finansowej i życiowej osób bezrobotnych, zmniejszenie poziomu bezrobocia	Liczba osób, Liczba szkoleń	2017-2019
1.4.3.	Pozyskiwanie środków z zewnątrz, realizowanie projektów w ramach POKL (prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych; wsparcie psychologiczne, doradcy zawodowego , warsztaty i prelekcje)	OPS, PUP,	Budżet gminy, dotacje, środki pomocowe POKL	Wzrost aktywności zawodowej, poprawa sytuacji finansowej i życiowej osób bezrobotnych, zmniejszenie poziomu bezrobocia	Liczba osób Liczba kontraktów	2017-2020
1.4.4.	Prowadzenie działań profilaktyczno – terapeutycznych dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dla ofiar przemocy domowej	GKRPA OPS, ZI,	Budżet gminy, dotacje i inne	Poprawa relacji z rodzinną i otoczeniem,	Liczba zrealizowanych projektów, liczba osób objętych działaniem	2017-2019
1.4.5.	Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej, w szczególności osób młodych odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania używek, skutków przemocy,	GKRPA, ZI, OPS, Policja, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, dotacje i inne	Wzrost świadomości o szkodliwości stosowania używek, kształtowanie pożądanych postaw.	Liczba spotkań, prelekcji	2017-2020
Kierunki działań **1.5 Rozwój form pomocy bezrobotnym i ich rodzinom, w tym aktywnej integracji i ekonomii społecznej**						
1.5.1.	Organizacja pomocy osobom bezrobotnym	OPS, PUP, LGD szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, środki pomocowe EFS, EFRR, PROW dotacje i inne	Wzrost aktywności osób bezrobotnych i wzmocnienie ich rodzin	Liczba usług na rzecz bezrobotnych i ich rodzin	2017-2020
1.5.2	Edukacja w zakresie ekonomii społecznej	OPS, PUP, LGD szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, środki pomocowe EFS, EFRR, PROW dotacje i inne	Upowszechnienie idei ekonomii społecznej w gminie	Liczba wydarzeń/kampanii/inicjatyw	2017-2018
Cel strategiczny 2: **Wzrost aktywności społeczności lokalnej i partycypacji mieszkańców w życiu społecznym** **Kierunki działań** **2.1. Pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców**						
2.1.2.	Organizowanie rodzinnych imprez integracyjnych takich jak festyny rodzinne, pikniki, wycieczki turnieje i zawody sportowe.	Gmina, placówki oświatowe, MDK, organizacje pozarządowe	Budżet gminy, dotacje, środki pomocowe UE i inne	Wzrost integracji i aktywności społecznej rodzin, zacieśnienie więzi społecznych, pożyteczna forma spędzania czasu wolnego w gronie rodziny	Liczba imprez, liczba uczestników	2017-2020

2.1.3.	Rozszerzenie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a instytucjami rządowymi i samorządowymi	Gmina, OPS, Szkoły	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych, programów celowych	Wzrost integracji i aktywności społecznej rodzin, zacieśnienie więzi społecznych, pożyteczna forma spędzania czasu wolnego w gronie rodziny	Liczba spotkań, liczba zrealizowanych projektów	2017-2020
2.1.4.	Przygotowanie i wdrożenie Programów Aktywności Lokalnej w gminie.	Gmina, OPS, LGD, Organizacje pozarządowe	Budżet gminy, dotacje środki UE i inne	Wzrost integracji i aktywności społecznej rodzin, zacieśnienie więzi społecznych,	Liczba osób uczestniczących w programach aktywności lokalnej, działaniach integracyjnych	2017-2020
2.1.5.	Upowszechnienie przeplywu informacji poprzez wykorzystanie Internetu i gminnej gazetki informacyjnej	Gmina, jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego	Budżet gminy,	Zwiększenie dostępu do informacji o podejmowanych działaniach, aktywizacja społeczności lokalnej	Liczba wydanych gazetek, liczba odwiedzin strony internetowej	2017
Kierunki działań **2.2. Aktywizacja osób starszych i niepełnosprawnych do udziału w życiu społecznym**						
2.2.1.	Organizacja wspólnych imprez , uroczystości integracyjnych dla osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych np. Dzień Seniora, Dzień Babci, Dzień Dziadka , Wigilia	Gmina , OPS, szkoły, organizacje pozarządowe i inne	Budżet gminy, dotacje, środki pomocowe z UE i inne	Wzrost integracji osób starszych, wzrost jakości życia, zapobieganie izolacji międzypokoleniowej	Liczba imprez, liczba uczestników	2017-2018
2.2.2.	Prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach i przedszkolach kształtujących właściwą postawę wobec osób starszych, niepełnosprawnych oraz aktywizujących do podejmowania działań samopomocowych na rzecz tych osób	Szkoły, Biblioteka	Budżet gminy, dotacje, środki pomocowe UE i inne	Zapobieganie izolacji międzypokoleniowej, wzrost integracji społecznej	Liczba spotkań, liczba uczestników	2017-2019
2.2.2.	Ułatwienie dostępu do instytucji kulturalnych tj. kino, teatr, opera poprzez organizowanie wyjazdów do tych instytucji	Gmina , MDK	Budżet gminy, dotacje, środki pomocowe z UE i inne	Wzrost integracji oraz aktywizacja osób starszych i niepełnosprawnych	Liczba imprez, liczba uczestników	2017-2019
2.2.3.	Profilaktyka zdrowotna dla osób starszych i niepełnosprawnych	Zakład Opieki Zdrowotnej	NFZ, dotacje i inne	Poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych, poprawa stanu zdrowia	Liczba zrealizowanych projektów, liczba uczestników	2017-2018
2.2.4.	Organizowanie zajęć różnego typu mających na celu integrację międzypokoleniową oraz podtrzymanie tradycji regionalnych; wykorzystywanie wiedzy seniorów o historii, kulturze i regionie	Gmina, MDK, Biblioteka, szkoły, organizacje pozarządowe i inne	Budżet gminy, dotacje, środki pomocowe z UE i inne	Wzrost integracji osób starszych i niepełnosprawnych, wzrost jakości życia, wzrost samooceny, pożyteczna forma spędzania czasu wolnego	Liczba zajęć, liczba uczestników	2017-2018

Cel strategiczny 3:
Zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

Kierunki działań
3.1. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży

3.1.1	Organizowanie zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży takie jak muzyczne, plastyczne, teatralne, sportowe, komputerowe itp. oraz organizowanie wyjazdów na basen, do kin, teatrów itp.	Gmina, CIT, placówki oświatowo-wychowawcze, organizacje pozarządowe i inne	Budżet państwa, budżet gminy, środki pomocowe UE i inne	Wzrost integracji i aktywności społecznej, pożyteczna forma spędzania czasu wolnego, rozwijanie umiejętności i zainteresowań	Liczba zajęć, wyjazdów liczba uczestników	2017-2020
3.1.2.	Wsparcie istniejących inicjatyw społecznych młodzieży (np. klubów sportowych, orkiestra dęta, zespoły itp.)	Gmina, placówki oświatowe, MDK, organizacje pozarządowe,	Budżet gminy, dotacje i inne	Wzrost integracji i aktywności społecznej, pożyteczna forma spędzania czasu wolnego, rozwijanie umiejętności i zainteresowań	Liczba zrealizowanych projektów, liczba grup	2017-2020
3.1.3.	Poszerzenie oferty imprez sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży , Organizowanie turniejów, konkursów itp.	Gmina, szkoły, organizacje pozarządowe, MDK, Biblioteka	Budżet gminy, dotacje, środki pomocowe UE i inne	Wzrost aktywności dzieci, młodzieży, wzrost integracji,	Liczba imprez, przedsięwzięć, liczba uczestników	2018-2020
3.1.4.	Umożliwienie dzieciom i młodzieży nieodpłatnego korzystania z obiektów sportowych w czasie wolnym od zajęć	Gmina, Szkoły, MDK, Biblioteka	Budżet gminy, dotacje, środki pomocowe UE i inne	Zagospodarowanie czasu wolnego, wzrost integracji i aktywności	Liczba osób korzystających z obiektów	2018-2020
3.1.5.	Zwiększenie możliwości bezpłatnego dostępu do Internetu w czasie wolnym od zajęć	Szkoły, MDK, Biblioteka	Budżet gminy, dotacje, środki pomocowe UE i inne	Zagospodarowanie czasu wolnego, wzrost integracji i aktywności, łatwiejszy dostęp do informacji, wzrost umiejętności wykorzystania Internetu	Liczba osób korzystających z Internetu, ilość udostępnionych stanowisk	2017-2018
3.1.6.	Wspieranie i organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży	OPS, szkoły , gmina, organizacje pozarządowe, MDK	Budżet gminy, dotacje, darowizny, środki pomocowe UE i inne	Wzrost integracji i aktywności społecznej, pożyteczna forma spędzania czasu wolnego	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z wypoczynku	2017-2020

Kierunki działań **3.2 . Poprawa warunków rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży.**						
3.2.1.	Prowadzenie zajęć korekcyjno – wyrównawczych dla dzieci z deficytami rozwojowym	Szkoły,	Budżet gminy, środki pomocowe Unii Europejskiej (UE) i inne	Wyrównywanie szans edukacyjnych , wzrost poczucia własnej wartości, wzrost uzdolnień, rozwój zainteresowań	Liczba zajęć, liczba uczestników	2017-2020
3.2.4.	Realizacja programów stypendialnych dla dzieci i młodzieży	Gmina, Szkoły, OPS	Budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE	wyrównanie dostępu do edukacji, poprawa sytuacji finansowej	Liczba świadczeń, liczba osób	2017-2020
3.2.5.	Pomoc materialna oraz dożywianie dzieci w szkołach dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej	Gmina, OPS, Szkoły	Budżet gminy, budżet państwa, dotacje, darowizny i inne	Każde potrzebujące dziecko otrzyma ciepły posiłek w szkole,	Liczba świadczeń, liczba rodzin korzystających z pomocy	2017-2020

5. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII, WDRAŻANIE ORAZ MONITORING

Wdrażanie i monitoring zapisów strategicznych podlegają systematycznej ocenie oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian.

Elementami skutecznego zarządzania będą przede wszystkim:

a) **Burmistrz** odpowiedzialny za wdrażanie strategii oraz wsparcie koordynatora przy realizacji strategii.

b) **Rada Miejska** pełniąca bieżący nadzór nad realizacją, czuwa aby przy tworzeniu budżetu uwzględniane były wybrane kierunki działania; uchwala zmiany w strategii.

c) **Koordynator wdrażania Strategii - Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie**

- gromadzi dokumentację związaną ze strategią,
- prowadzi monitoring,
- przedkłada informacje z realizacji Strategii /harmonogramu co cztery lata podczas sesji Rady Miejskiej.

Zapewnienie spójności z innymi dokumentami strategicznymi

Podmioty realizujące kierunki działania strategicznego i projekty powinny sprawować opiekę nad tym, aby zapisy strategii były uwzględniane w innych dokumentach programowych.

System aktualizacji:

Część programowa: cele, kierunki działań, harmonogram będzie poddawana przeglądowi i aktualizacji raz na cztery lata, po wprowadzeniu zmian Koordynator zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom informację o dokonanej aktualizacji.

Niniejszy dokument, po uchwaleniu przez Radę Miejską powinien być opublikowany na stronie internetowej gminy, a ponadto przekazany uczestnikom procesu planowania oraz wszystkim jednostkom i instytucjom, które zostaną zobowiązane do realizacji strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Miejską stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej Strategii. Projekty i programy realizowane w ramach Strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań.

Na działania określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017- 2025 środki finansowe będą pochodzić z następujących źródeł:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy,
- środki z budżetu państwa (dotacje),
- środki z funduszy krajowych,
- środki strukturalne Unii Europejskiej,
- inne, dostępne w przyszłości.

Zakłada się, że cele i działania określone w Strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej gminy i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu gminy w kolejnych latach. Zapisy dokumentu będą również podstawą starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie określonych przedsięwzięć.

Monitoring

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą źródła statystyki państwowej (GUS) na poziomie Gminy oraz dane z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej sporządzane przez GOPS do końca kwietnia każdego roku kalendarzowego.

Poza tym bazę tą będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i grup biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. m. in:

- Roczne sprawozdanie z działalności OPS w Szczuczynie.
- Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczuczynie.
- Sprawozdanie z wdrożonego Programu Wspierania Rodzin w Gminie Szczuczyn.
- Sprawozdanie z wdrożonego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
- Sprawozdanie ze współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

- Sprawozdania z działalności Posterunku Policji w Szczuczynie i inne.

Ocena realizacji Strategii odbywać się będzie pod kątem :

- stopnia realizacji założeń oraz celów;

- efektywności i jakości realizowanych w ramach jej zadań.

Informacja z realizacji Strategii będzie przedstawiana raz na cztery lata podczas sesji Rady Miejskiej przez Koordynatora. Odnosić się będzie do celów, kierunków działania i harmonogramu Strategii.

ZAKOŃCZENIE

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania władz samorządowych w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych, a tym samym tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Zasady budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. Zasada samopomocy – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi, zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. Zasada przezorności – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. Zasada solidarności społecznej – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. Zasada pomocniczości – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od Państwa.
5. Zasada partycypacji – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, by poszczególni ludzie mieli możliwości pełnej realizacji swoich ról społecznych, zaś poszczególne grupy mogły zajmować równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. Zasada samorządności – stanowi realizację takich wartości, jak wolność, podmiotowość człowieka; realizowana jest poprzez taką organizację życia społecznego, by jednostki i grupy miały zagwarantowane prawo do aktywnego udziału w istniejących już instytucjach społecznych i tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.

7. Zasada dobra wspólnego – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. Zasada wielosektorowości – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Szczuczyn ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.